Gymnázium, Praha 6, Arabská 14

Humanitní vědy

ROČNÍKOVÁ PRÁCE

2022

Ludmila Řepová

Gymnázium, Praha 6, Arabská 14

Arabská 14, Praha 6, 160 00

ROČNÍKOVÁ PRÁCE

Předmět: Dějepis

Téma: Životní příběh mého předka Josefa Olta

Autorka: Ludmila Řepová

Třída: 2. B

Školní rok: 2021/2022

Vedoucí práce: Mgr. Lenka Dvořáková

Třídní učitel: Mgr. Petra Korfová

Ráda bych na tomto místě poděkovala paní profesorce Mgr. Lence Dvořákové, která byla vedoucí mé ročníkové práce. Děkuji jí za pomoc a mimořádnou vstřícnost během celého psaní.

Prohlašuji, že jsem ročníkovou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Lenky Dvořákové a že jsem poctivě citovala všechny použité zdroje a literaturu.

V Praze dne 30. března 2022

Anotace

Tato ročníková práce se zabývá osudy mého předka Josefa Olta na pozadí historických událostí 20. století od první světové války do 50. let 20. století. Životní příběh zachycuje na základě dokumentů dochovaných v rodinném archivu.

Životní příběh mého předka Josefa Olta

Obsah

1 Úvod 1

2 Rodinný původ, dospívání a mladá léta 1

2.1. Rodinný původ 1

2.2. Dospívání a mladá léta 2

2.3. Rodinný život 3

3 V novém státě 4

3.1. Společenský život 4

3.2. Oltův mlýn 5

4 Politická aktivita 6

5 Výstavba továrny Sellier & Bellot 9

5.1. Politicko-společenské pozadí 9

5.2. Charakteristika okresu Vlašim 10

5.3. Zbrojní objednávky 11

5.4. Josef Olt a výstavba továrny 12

5.5. Význam pro region 13

6 Rodinné intermezzo 13

6.1. Rodinná situace 13

6.2. Zhoršující se situace v sudetech 15

6.3. Vojenská služba JUDr. Jana Krále 16

7 Poslední dny před okupací 16

8 Německá okupace 1939 – 1945 a domácí odboj 18

9 Situace na Vlašimsku 20

10 Josef Olt v odboji 20

10.1. Počátek podzemní činnosti 20

10.2. Generál Josef Bílý 21

10.3. Odboj na Vlašimsku 21

10.4. Zásobování postižených rodin 22

10.5. Udání 23

10.6. Konec války 23

11 Křehká demokracie 1945 - 1948 24

12 Komunistická zvůle a perzekuce 25

12.1. Přídělový systém 26

12.2. Měnová reforma 26

12.3. Třídní nepřítel Josef Olt a naše rodina 27

13 Život v totalitě 28

14 Odkaz pro naši současnost 29
15 Přílohy 30
16 Seznam použitých zdrojů 57

1 Úvod

Tématem mé práce je životní příběh prapradědečka Josefa Olta. Zaujalo mě, jak jednotlivé zlomové historické události ovlivnily život jeho i celé jeho rodiny. V kapitolách své práce chronologicky popisuji etapy předkova života v kontextu prudce eskalujících dějin 20. století.

Můj předek Josef Olt, rolník, mlynář a majitel kamenolomu v Radošovicích, se narodil na sklonku 19. století. Právě doba jeho narození a vysoká celoživotní občanská i politická angažovanost způsobily, že sám byl aktivním účastníkem událostí, jež měly zásadní dopad na jeho život.

Josef Olt byl vojákem v první světové válce, nadšeným budovatelem samostatného československého státu, účastníkem společenského a politického života, podnikatelem, poslancem za první československé republiky, odbojářem v době druhé světové války, funkcionářem poválečné republiky a po roce 1948 člověkem perzekvovaným komunistickým totalitním režimem.

V neposlední řadě byl ale také synem, otcem, dědečkem i pradědečkem a člověkem, jehož charakterové vlastnosti mohou být i v dnešní době vzorem.

2 Rodinný původ, dospívání a mladá léta

2.1 Rodinný původ

Josef Olt se narodil 28. ledna 1898 v Bílkovicích, ve mlýně č. p. 20, okr. Vlašim, v tehdejší rakousko-uherské monarchii[1]. Jeho otec Josef Olt se narodil 7. března 1865 v Kouřimi, č. p. 160, a jeho matka Marie Křečková se narodila 16. července 1868 v Barchovicích, č. p. 12, okr. Kolín. Doložená historie rodu Oltů sahá až do druhé poloviny 18. století, kdy je doložen Josef Olt v obci Krychnov, č. p. 25, okr. Kolín. Moji předci z rodu Oltů od této doby až k Josefu Oltovi, mému prapradědečkovi měli jako způsob obživy zemědělství, provozovali restaurace a vlastnili mlýny. Důvod, proč došlo k přesunu části rodiny z kolínského okresu do okresu vlašimského, mi není znám. Oba mlýny, které Oltovi provozovali, bílkovický i radošovický, mají dlouhou historii své existence a jsou topograficky zakresleny již v I. vojenském mapování c. a k. armády v roce 1764 -1768[2].

[1] Křestní list Testimonium baptismale č. 52 Josef František Olt

[2] Radošovický mlýn (značen červeně), výřez, CK I. vojenské mapování 1764 -1768, II. vojenské mapování 1836-1852 a III. vojenské mapování 1877-1880, mlýny.cz

2.2 Dospívání a mladá léta

Matka Josefa Olta byla dvakrát vdaná. Jejím prvním manželem byl Antonín Šimek, s nímž měla syna Slávu a dceru Márinku. Po smrti Antonína Šimka si vzala Josefa Olta a z tohoto manželství se narodily děti Josef, Jaroslav a František. Rodina žila v Bílkovicích a zde provozovala mlýn. Josef Olt se po vzoru svého otce stal mlynářem a v době od 1. března 1912 do 1. března 1914 se učil řemeslu mlynářskému u svého otce a stal se mlynářským pomocníkem[3].

Tehdy do života mladého Josefa poprvé zasáhla zásadní dějinná událost. Dne 28. července 1914 začala první světová válka. V této válce se střetly dva znepřátelené mocenské bloky Trojdohoda a Ústřední mocnosti, k nimž patřilo i Rakousko-Uhersko. Bojů první světové války se v rakousko-uherských jednotkách zúčastnilo 9 milionů vojáků, z nichž se přibližně 1,1 milionu nikdy nevrátilo domů. Čeští vojáci bojovali na východní frontě, v Srbsku a na italské frontě[4].

V roce 1916 byl Josef Olt povolán do rakousko-uherské armády[5]. Narukoval k 102. pěšímu pluku v Benešově. K tomuto útvaru byli odváděni rekruti z okresů Benešov, Příbram, Sedlčany a Milevsko. V rámci c. a k. armády byl 102. pluk poslán do Srbska[6]. Vzhledem k faktu, že umírá jeho otec a on je nejstarším z bratrů, je jakožto jediný potenciální živitel rodiny stažen z fronty a nasazen u náhradního praporu Infanterieregiment Nr. 102 v jihovýchodní části tehdejších Uher v městě Békéscsaba na zemědělské práce pro zajištění válečného hospodářství. Národnostní vztahy mezi Čechy a Maďary byly velice vyhrocené a čeští vojáci nasazeni v Maďarsku skutečně trpěli. Jeho vojenské osudy plné těžkostí, hladu a tvrdé práce a zároveň český vlastenecký postoj jsou obsaženy v dochovaném válečném deníku[7].

Obr. č. 1 Josef Olt jako voják rakousko-uherské armády

[3] Výuční list č. 44 Společenstvo mlynářů, Podmrač.
[4] https://cs.wikipedia.org/wiki/Prvn%C3%AD_sv%C4%9Btov%C3%A1_v%C3%A1lka
[5] Viz Foto č. 1, Josef Olt v uniformě Rakousko-uherské armády.
[6] http://www.vyslouzilci.cz/ir102.html
[7] Válečný deník Josefa Olta.

2.3 Rodinný život

Ke konci existence rakousko-uherské monarchie došlo u Josefa Olta k důležité změně v osobním životě. Dne 13. srpna 1918 se oženil v kapli Svaté Anny v Třeběšicích[8]. Jeho manželkou se stala Anna Kůrková, narozena 8. 2. 1900 v Myslíči č. 4, která pocházela ze selské rodiny. Její otec František Kůrka byl nájemcem dvora v Třeběšicích č. 1[9]. Dne 9. září 1918 se manželům pak narodila dcera Marie Oltová, má prababička[10].

Obr. č. 2 Dcera Josefa Olta – Marie

Obr. č. 3 Manželka Josefa Olta - Anna

Německou kapitulací v Compiégne 11. listopadu 1918 světový konflikt skončil. S nástupem míru se Josef Olt navrátil do civilního života, ovšem do zcela jiné situace a zcela jiného státu. V českých zemích se v průběhu války projevovala nespokojenost civilního obyvatelstva a zároveň sílily politické aktivity českého národa směřující k dosažení samostatnosti. Čtrnáctého října 1918 proběhla generální stávka, která na mnoha místech přerostla ve vyhlašování samostatného státu[11]. Důvodem byl nucený vývoz obilí do rakouských zemí. Ve stejné době dohodové státy uznaly Československou národní radu za představitele Čechoslováků v zahraničí. Dne 26. září 1918 se tato rada přeměnila v prozatímní československou vládu

[8] Svatební oznámení Josef Olt a Anna Kůrková.
[9] Oddací list Trauungs Schein č. 82/33.
[10] viz. Foto č. 2, Marie Králová roz. Oltová
[11] http://www.vhu.cz/exhibit/generalni-stavka-14-rijna-1918/

v čele s Tomášem Garriguem Masarykem[12]. Dne 28. října 1918 je v Praze vyhlášen samostatný československý stát, po němž stejně jako ostatní Češi Josef Olt upřímně toužil.

3 V novém státě

3.1 Společenský život

V nové situaci, v již nové vlasti Republice československé, vstoupil Josef Olt aktivně do společenského a politického dění. Pro první léta nového státu byl vedle jiných znaků charakteristický rozvoj spolkového i politického života. Ve 20. letech se Josef Olt zasloužil o rozvoj činnosti sboru dobrovolných hasičů v Bílkovicích a Takoníně, který měl dohromady více než sto členů. Dále založil čtenářsko-ochotnickou jednotu, která dosáhla velmi dobré umělecké úrovně. Soubor tvořili lidé z okolních vesnic Slověnic, Takonína a Býkovic. Divadlo se hrálo nejen v Bílkovicích, ale i v Takoníně, Slověnicích a Radošovicích. Centrem byly právě Bílkovice a malý sál restaurace U Litošů, kde byly uváděny i tři inscenace za rok. V repertoáru byly hry jako Psohlavci[13], Maryša, Její pastorkyňa, Lucerna, Jízdní hlídka, Zlý jelen nebo Kalibův zločin[14].

Obr. č. 3 Čtenářsko-ochotnická jednota, hra Psohlavci, Josef Olt sedící pátý zleva v roli Koziny

[12] Dějepis 3 pro gymnázia a SŠ, str. 169.
[13] viz. foto č. 3, hra Psohlavci, Josef Olt v roli Koziny.
[14] https://www.chopos.cz/bilkovice-informace-o-obci/bilkovice-historie.html

3.2 Oltův mlýn

Československá republika rychle překonala hospodářské důsledky války a ve 20. letech se její ekonomický vývoj vyznačoval konjunkturou, která se nejdříve projevila v potravinářství. Nejen soukromý sektor, ale i stát či obce si mohly dovolit nebývalou investiční výstavbu. Československo obsadilo desáté místo na žebříčku nejvýkonnějších ekonomik světa[15]. V roce 1928 překonala průmyslová výroba nejvyšší předválečnou úroveň o více než jednu čtvrtinu, vyšší než předválečná byla i agrární produkce. V některých průmyslových oborech, především v obuvnictví či zbrojní výrobě, československý stát neměl ve světě konkurenci. Rostly platy i životní úroveň občanů. Nejinak tomu bylo i u mého předka.

Mlynářství patřilo k historickým oborům v oblasti zpracování zemědělských komodit. Mlýny byly oborem tradičního rodinného podnikání. Josef Olt úspěšně provozoval mlynářskou živnost a roku 1934 přenechal prosperující mlýn v Bílkovicích č. p. 20 svému bratru Jaroslavu Oltovi a začal provozovat nedaleký mlýn v Radošovicích č. p. 41 s polnostmi a později i kamenolomem. Oba mlýny byly od sebe cca šest set metrů na potoce Chotýšanka. Mlýn postupně modernizoval do podoby výkonného konkurenceschopného podniku. Doklady uloženými v rodinném archivu je doložena investice do technologií ve výši asi 600 000 Kč. Šlo o nákup dvou vodních turbín, na které byl napojen pohon mlýnského zařízení i pily. Velkou investici si mohl Josef Olt dovolit, neboť již od roku 1919 provozoval samostatnou mlynářskou činnost. Dne 14. ledna 1919 oznamuje u Společenstva mlynářů v Benešově provozování mlynářské živnosti ve mlýně v Bílkovicích[16] č. p. 20.

Obr. č. 4, Bílkovický Oltův mlýn

[15] https://www.cdk.cz/ceskoslovenska-ekonomika-v-letech-1918-1938
[16] Stvrzení Společenstva mlynářů č. 12/1919.

Obr. č. 5 Radošovický Oltův mlýn

4 Politická aktivita

Stejně jako ekonomický rozmach, tak i vysoká spolková a politická angažovanost obyvatel je charakteristická pro první období samostatného státu. Po létech habsburské monarchie pociťovali občané potřebu svobodného vyjádření politického názoru. V Československu bylo registrováno přes šedesát politických stran[17]. Výrazným rysem tehdejšího politického prostředí byla zastupitelská demokracie, ve které se projevovaly stavovské zájmy.

Hegemonem českého venkova byla Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu. Tato strana se opírala především o podporu drobných a středních rolníků. Ve svém programu však měla celou škálu sociálních skupin, jejichž zájmy chtěla zastupovat. Nepovažovala se jen za stranu rolníků, ale i těch, kteří pracovali v odvětvích navazujících na zemědělskou prvovýrobu. Vliv strany se šířil také do zpracovatelského průmyslu, například lihovarů, mlýnů, cukrovarů či pivovarů, dále do některých dalších průmyslových podniků a v neposlední řadě do bank a pojišťoven. Pevné propojení rolníků a venkovského obyvatelstva s

[17] https://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Politick%C3%A9_strany_za_prvn%C3%AD_republiky

agrární stranou bylo ovlivněno mimořádným rozvojem zemědělského družstevnictví, které ovládlo nejen zemědělská odvětví a distribuci produkce, ale ovlivňovalo i ceny[18]. Agrární strana zaujímala v období let 1918-1938 výjimečné postavení mezi ostatními československými politickými stranami. Členové této strany obsazovali od roku 1922 místo předsedy vlády (vyjma úřednických vlád), od roku 1918 ministerstvo zemědělství a ve většině vlád ještě ministerstva národní obrany a vnitra. Vedení agrární strany bylo tvůrcem vládních koalic; tato strana byla navíc i velmi úspěšná v prosazování ekonomických zájmů zemědělců, jako byla celní politika nebo obilní monopol. Zejména od poloviny dvacátých let rozhodujícím způsobem ovlivňovala hospodářskou a vnitřní politiku republiky. Výraznějšímu vlivu agrární strany se vymykala pouze politika zahraniční, která byla doménou prezidenta T. G. Masaryka a ministra zahraničí E. Beneše.

Česká agrární strana nebyla v prvních letech své činnosti stranou dominantně volenou. Příčinou byla jednostranná orientace jejích zakladatelů na statkáře a bohatší sedláky. Cílem představitelů mladší generace, v čele s Antonínem Švehlou, bylo vytvořit stranu masovou, složenou převážně z těch, kteří žili na venkově. Tím, že se strana opřela o drobné a střední rolníky, získala stabilní voličskou základnu. Před první světovou válkou strana ovládala značnou část českého venkova a do jisté míry i venkova moravského, kde na rozdíl od Česka narážela na silnější pozice katolických stran. Česká agrární strana se v lednu 1919 přejmenovala na Republikánskou stranu Československého venkova a od roku 1922, kdy se sloučila se slovenskými agrárníky, působila na území celého státu pod názvem Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu[19].

Účastnila se všech vládních koalicí, v létech 1922-38 obsazovala funkce ministerského předsedy, zastupovala zájmy zemědělců a stála v opozici vůči politické skupině Hradu. Na podzim roku 1938 vstoupila do Strany národní jednoty jako její vedoucí složka. Po roce 1945 byla obviněna z údajného podílu na rozbití republiky a její další činnost nebyla povolena. To komunistům usnadnilo zvítězit ve volbách v roce 1946. Zdůvodňovalo se to zjednodušením politického systému, který byl proslulý svou roztříštěností. Ve skutečnosti šlo všem politickým stranám o likvidaci silného politického protivníka. Komunisté se obávali, a oprávněně, že by jinak neuspěli na venkově a ostatní tři strany, sociální demokraté, národní socialisté a lidovci v nich spatřovali dřívějšího mocného koaličního partnera, jehož dominantní postavení je dráždilo. Agrární strana (tak se vždy nazývala vedle svých oficiálních názvů) ve volbách v roce 1920 získala 9,7 % hlasů, v roce 1925 - 13,7 %, v roce 1929 - 15 % a v roce 1935 - 14,3 %[20].

[18] https://www.czso.cz/csu/czso/de0036d131
[19] https://www.czso.cz/csu/czso/de0036d131
[20] Olivová-Kvaček, Dějiny Československa od roku 1918 do roku 1945, str. 64.

Obr. č. 6 České zemské zastupitelstvo, Josef Olt sedící v prostřední řadě ve druhé lavici třetí zleva

Strana měla pevnou organizační strukturu. Základem byly místní organizace, na které navazovaly okresní organizace. Významným zdrojem vlivu strany byla existence různorodé škály přidružených a zájmových organizací, spolků a klubů, které se hlásily k agrární ideologii. Po vzniku Československé republiky v roce 1918 došlo k úzké provázanosti selských bandérií s Republikánskou stranou zemědělského a malorolnického lidu. Mnozí z vedoucích činitelů jezdeckých selských spolků se stávali zároveň čelnými představiteli agrárníků na regionální i celorepublikové úrovni. Spolupráce s agrárníky dospěla k vytvoření organizačního rámce těchto uskupení v tzv. Ústředí selských jízd. Selské jízdy dále úzce spolupracovaly s Československou obcí sokolskou, se Střeleckými jednotami a Ministerstvem národní obrany, které jim poskytovalo maximální podporu[21].

[21] https://www.ustrcr.cz/uvod/citanka-kolektivizace/represe-diskriminace/selske-jizdy/

Obr. č. 7 Selská jízda Vlašim, Josef Olt sedí ve druhé řadě pátý zprava, pod ním sedí druhý z leva v první řadě bratr Jaroslav Olt

Postavení strany vycházelo z výsledků voleb. V roce 1920 získala 9,7 % hlasů a stala se druhou nejsilnější stranou v celostátním měřítku. V následujících volbách v roce 1925 získala 13,7 % voličů a byla stranou nejsilnější. V roce 1929 počet odevzdaných hlasů stoupl na 15 %. V posledních parlamentních volbách v roce 1935 se mírně zvýšil počet voličů stany, avšak v procentuálním vyjádření činil výsledek jen 14,3 %. Strana byla v prvorepublikovém Československu v evropských poměrech zvláštností tím, že se jednalo o masovou agrární stranu ve vyspělém, průmyslovém státě. Přestože strana hájila zájmy drobných a středních rolníků, měla své voliče především ve venkovských obcích s převahou obyvatel, kteří se hlásili k československé národnosti[22].

Stavovské zemědělsko-mlynářské zázemí mého předka předurčovalo jeho aktivní politickou činnost právě ve spojení s touto stranou. Byl jejím aktivním členem, poslancem zemského zastupitelstva, členem předsednictva a starostou Sboru Selských jízd Blanických v Benešově. Tato skutečnost, jak později uvidíme, velmi ovlivnila jeho budoucí život, a to jak v pozitivním, tak negativním smyslu.

5 Výstavba továrny Solére & Bello

5.1 Politicko-společenské pozadí

Politické působení mého předka je možné doložit aktivitami směřujícími k výstavbě zbrojní továrny na střelivo ve Vlašimi. V předválečném období byl Josef Olt zemským poslancem a

[22] Olivová-Kvaček, cit. dílo, str. 154, 210.

významným funkcionářem Republikánské strany zemědělského a malorolnického lidu. Tato strana ve volbách v letech 1929 a 1935 zvítězila s přibližně 15% hlasů a spolu s ostatními stranami tvořila vládu. Z tohoto faktu jistě vyplývala řada jeho významných kontaktů na politické i průmyslové špičky tehdejší společnosti[23].

Přelom dvacátých a třicátých let v celé Evropě poznamenala světová hospodářská krize. V roce 1929 započala krachem na Newyorské burze, avšak v tomtéž roce Československo zaznamenávalo vrchol svého hospodářského růstu. Oproti roku 1913 se hrubý domácí produkt zvýšil o 52 % a průmyslová výroba o 41 %. Až do první poloviny roku 1931 se krize projevovala jen mírně, částečně v zemědělství a ve s ním svázaných oborech potravinářského a spotřebního průmyslu. V druhé polovině roku 1931 krize zasáhla ČSR naplno, v létě došlo k propadu ekonomiky a v prosinci 1931 k prudkému poklesu průmyslové výroby. Její pád se zastavil až na počátku roku 1933, kdy její úroveň dosáhla 60 % objemu průmyslové výroby z roku 1929. Nejvíce utrpěly obory závislé na vývozu, jako textilní průmysl, sklářství, výroba porcelánu a hraček[24].

5.2 Charakteristika okresu Vlašim

V popisovaném období byla Vlašim nejprve pouze soudním okresem a posléze i politickým okresem. V roce 1932 měla Vlašim 3628 obyvatel a byly zde evidovány následující živnosti: obchody, různé instituce a průmyslové podniky například poštovní úřad, telefonní úřad, telegrafní úřad, okresní soud, berní úřad, důchodkový kontrolní úřad, četnická stanice, katolický kostel, československý kostel, synagoga, lidové sanatorium, obchodní grémium, devět továren na obuv, devatenáct výrobců obuvi, dvě cihelny, vápenice, mlýn, dvě pily, pivovar Karla Auersperga, sbor dobrovolných hasičů, městská elektrárna, hospodářské sladištní družstvo ve Vlašimi, lesní družstvo obcí a osad soudního okresu vlašimského, lidové družstvo hospodářské a konsumní pro soudní okres Vlašimský a Dolnokralovický, vývoz sušených hříbků, První Vlašimská výrobna lihovin a obchod s vínem Gans a Sušický, dva velkostatky, čtyři lékaři, zvěrolékař, dva advokáti, notář, dvě autodílny, čtyři autodopravci, bio Sokol, čtyři cukráři, dvě drogerie, dva fotoateliéry, geometr, tři hodináři, deset restaurací, dva hotely, dva kapelníci, kloboučník, dva knihaři, tři kožišníci, lékárna, akad. malíř, dva obchody s motocykly, nožíř, obchod s obuví Baťa, První česká vzájemná pojišťovna v Praze, radiopotřeby, realitní kancelář, Městská spořitelna ve Vlašimi, Občanská záložna ve Vlašimi, Okresní hospodářská záložna ve Vlašimi, Zemědělská lidová záložna ve Vlašimi, Živnostenská záložna ve Vlašimi, tři stavitelé, tři zahradnictví, zubní ateliér a čtyři železářství[25].

Velký průmyslový podnik, který by přinesl výraznější prosperitu, zaměstnanost, dopravní obslužnost, zvýšení počtu obyvatel a podobně, zde chyběl. Navíc v tehdejším útlumu hospodářské produkce bylo málo průmyslových odvětví, která se investičně a výrobně

[23] Cit. dílo, str. 154, 210.

[24] https://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C5%AFmysl_v_%C4%8Cesku#Prvn%C3%AD_republika_a_druh%C3%A1_sv%C4%9Btov%C3%A1_v%C3%A1lka

[25] Adresář republiky Československé pro průmysl, živnosti, obchod a zemědělství, sestavila a vydala firma Rudolf Mosse, Praha 1932, svazek I, str. 1850-1851. (česky a německy).

rozvíjela a rozšiřovala. Jedním z těchto odvětví byl zbrojní průmysl. Impulsem k jeho rozvoji byla politická situace, nástup nacismu v sousedním Německu a s ním spojená hrozba válečného nebezpečí. Československý stát začal cílevědomě podporovat rozvoj zbrojovek a výstavbu nových závodů. Tato skutečnost umožnila mému předkovi zaměřit svou aktivitu právě tímto směrem.

Obr. č. 8 a 9 Projev Josefa Olta při příležitosti ustanovení města Vlašimi okresem, vlevo stojící ministr vnitra ČR JUDr. Josef Černý

5.3 Zbrojní objednávky

Hlavním podnětem k iniciativě mého předka se staly státní zakázky na dodávky munice u společnosti Sellier & Bellot. Nejprve se jednalo o objednávku lotyšské vojenské správy na dodávku 24 milionů kusů nábojů s výhledem na připojení objednávek Litvy a Estonska. Po dobu šesti let se měly dodávat 4 miliony kusů ročně s tím, že k Lotyšsku se připojí Litva a Estonsko. Hlavní obchodní úspěch však přišel z tuzemska. Ministerstvo obrany Československé republiky sdělilo firmě Sellier & Bellot, kolik si od ní vyžádá nábojů v případě vypuknutí války. Hlavní požadavek ohledně nábojů činil 1,5 milionů kusů denně a 3 miliony kusů zápalek. Tato množství nemohla firma v současných prostorách zajistit, bylo nutné rozšířit výrobní plochy a doplnit nové stroje. Začalo se proto uvažovat o výstavbě nového podniku ve strategicky výhodném prostoru. Počátky společnosti Sellier & Bellot jsou spojené s částí Žižkova, zvanou Parukářka. Zde podnikatel Louis Sellier, původem Francouz, a absolvent pařížské polytechniky Nicolas Bellot, rovněž narozený ve Francii, vybudovali v roce 1825 továrnu na výrobu perkusních zápalek. Zhruba o sto let později se z žižkovské kapslovny stal jeden z předních výrobců střeliva ve střední Evropě[26].

5.4 Josef Olt a výstavba továrny

Za této situace můj předek Josef Olt zahájil intenzivní činnost pro umístění nového závodu v jeho volebním okrsku Vlašim. Plně využívá své kontakty z pozice zemského poslance a člena předsednictva strany, která tvořila hlavní vládní sílu. Premiéři František Udržal a Jan Malypetr patřili do okruhu jeho známých. Neméně využívá své znalosti místních poměrů a působí na bývalého majitele vlašimského panství Karla Auersperga ve věci prodeje pozemků v jeho vlastnictví pro účely výstavby nového závodu. Jeho snaha byla úspěšná a v roce 1932 bylo rozhodnuto o zahájení výstavby nové továrny ve Vlašimi.

[26] https://www.sellier-bellot.cz/spolecnost/

Obr. č. 10 Proslov Josefa Olta při oslavě 102. pluku v Benešově u Prahy

Středočeské městečko Vlašim splňovalo všechny strategické podmínky pro výstavbu muničního závodu. V okolí byl les, leželo na železnici, byl tu dostatek vodních zdrojů a volných pracovních sil. Před příchodem společnosti Sellier & Bellot byly jedinými zástupci průmyslu ve Vlašimi drobné obuvnické podniky, které měly v regionu silnou tradici. V době, kdy se rozhodlo o výstavbě muniční továrny, zažíval region naplno postupující racionalizaci výroby obuvi: místní drobné obuvnické továrny zanikaly a jejich bývalí zaměstnanci se ocitli bez práce. Bývalí ševci se měli stát zručnými zaměstnanci nové továrny. Od Karla Auersperga byla zakoupena vichřicí zdevastovaná obora o rozloze 112 ha, která se ukázala být pro stavbu továrny ideální. Dnes je původní les částečně obnoven. Na rozloze 73 ha žije více než sedmdesát kusů jelení a dančí zvěře. Obora je často využívána i k reprezentačním účelům společnosti Sellier & Bellot.

Přemístění žižkovské kapslovny do Vlašimi mělo velký význam pro celý region, který díky nové továrně zažíval prudký rozkvět. V srpnu 1937 díky tomu vznikl samostatný okres Vlašim. Díky fungujícímu průmyslovému podniku se hospodářská krize 30. let města téměř nedotkla. Muniční průmysl prosperoval a proudily sem také státní investice, například do výstavby rodinných domků v „Kolonii Žižkov“ a dalších staveb občanské vybavenosti. Situaci ve Vlašimi lze přirovnat k moravskému Zlínu, kde průmyslový rozkvět představoval Baťa a jeho továrna na obuv. Baťa, stejně jako společnost Sellier & Bellot, pro město a své zaměstnance znamenal mnohem více než jen práci[27].

5.5 Význam pro region

Význam pro místní obyvatelstvo byl skutečně znamenitý a ještě dnes lze po osmdesáti osmi letech najít na webových stránkách okolních obcí zmínku o zásluze Josefa Olta o výstavbu

[27] https://www.lidovky.cz/ Sellier & Bellot: 195 let poctivé práce a prosperity

závodu, např. obec Bílkovice uvádí: „Z Bílkovic pochází mlynář pan Olt, který se jako poslanec zasloužil o výstavbu Sellier & Bellot ve Vlašimi“[28].

6 Rodinné intermezzo

6.1 Rodinná situace

Vedle politického a společenského života Josefa Olta probíhaly samozřejmě i významné události v jeho osobním a rodinném životě. Dne 29. dubna 1939 se provdala má prababička Marie Oltová za JUDr. Jana Krále. JUDr. Jan Král se narodil dne 8. května 1912 v selské rodině v Chotýšanech č. p. 10. Byl vedle Františka a Josefa nejmladším ze tří bratrů. Jak bylo v selských rodinách zvykem, nejstarší ze synů se stával dědicem hospodářství a ostatní děti byly zaopatřeny věnem v případě dcer nebo zajištěním vhodné profese. Jan Král nejprve navštěvoval osmileté gymnázium v Benešově. Po složení maturitní zkoušky zahájil studium právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V roce 1937 byl promován doktorem práva.

S mojí prababičkou se seznámil jako kamarád Jaroslava Olta a častý zákazník mlýna, kam jezdíval s mletím z Chotýšan. Po svatbě bydleli společně s rodiči ve mlýně v Radošovicích č. p. 41. Zde se jim dne 6. dubna 1941 narodila moje babička Jana Řepová, rozená Králová a o dva roky později i má prateta Marie Králová. JUDr. Jan Král vykonával povinnou šestiletou advokátní praxi jako právní koncipient u JUDr. Kuneše. Po jejím ukončení si v roce 1944 otevřel ve Vlašimi vlastní advokátní kancelář. Rok poté se JUDr. Jan Král s rodinou přestěhoval do Vlašimi, do Prokopovy ulice. Jeho advokátní kancelář v roce 1948 komunisté uzavřeli. Do roku 1950 pracoval jako právník – člen sdružení advokátů, odkud byl posléze vyloučen a pracoval jako dělník ve výše uváděné muničce Sellier & Bellot, dále ve Státním statku Vlašim, Jednotě Vlašim, podniku Meliorace a dalších dělnických profesích. Teprve po částečném uvolnění poměrů kolem roku 1968 začal opět pracovat v advokátní poradně v Lysé nad Labem[29].

I v životě dalších členů rodiny Josefa Olta nalézáme řadu osudových událostí spjatých s historickými milníky dané doby. JUDr. Jan Král, absolvent vysoké školy, patřil do vojenské kategorie aspirantů, kteří byli po doplnění vojenské odbornosti určeni pro obdržení důstojnické hodnosti. Praděda absolvoval Vojenské jezdecké učiliště Pardubice a působil u jezdeckého útvaru v Českých Budějovicích. Mezinárodní i vnitrostátní politická situace rozhodla o jeho dalších krocích.

[28] https://www.chopos.cz/bilkovice-informace-o-obci/bilkovice-historie.html
[29] Rodinná kronika Královi

Obr. č. 11 des. aspirant JUDr. Jan Král u vojenského jezdeckého útvaru, konec 30. let

6.2 Zhoršující se situace v Sudetech

Po anšlusu Rakouska ve dnech 12. a 13. března 1938 se postavení Československa dramaticky zhoršilo. Velkoněmecká říše sevřela zemi ze tří stran. Anšlus povzbudil sudetské Němce k agresivnímu tlaku na naši vládu. Vůdce sudetských Němců, nacista Konrad Henlein, vyzval všechny československé Němce k národní jednotě a ti jeho volání vyslyšeli. Ještě v březnu 1938 se rozpustily německé občanské strany (křesťansko-sociální, živnostenská a agrární Svaz zemědělců) a následně splynuly se Sudetoněmeckou stranou. Hegemonie SdP mezi Němci byla zřetelná[30].

Henleinovci místo hledání přijatelného kompromisu pouze zvyšovali své národnostní a autonomní požadavky. Za touto neústupností stál především říšský kancléř Adolf Hitler, který na poradě s Konradem Henleinem a K. H. Frankem v Berlíně 28. března 1938 vedení SdP nařídil, aby československé vládě kladlo nepřijatelné podmínky.

Proti republice se však SdP zatím otevřeně postavit neodvažovala, a to ani na sjezdu strany ve dnech 23. – 24. dubna 1938 v Karlových Varech. Konrad Henlein na něm formuloval politický program známý jako osm karlovarských požadavků. Patřilo k nim zrovnoprávnění sudetských Němců s Čechy, uznání německé menšiny za právnickou osobu, stanovení vlastní německé samosprávy, odstranění starých křivd nebo dodržování principu německých státních

[30] https://cs.wikipedia.org/wiki/An%C5%A1lus

zaměstnanců na německých územích. Nejradikálnější však byl Henleinův osmý bod obsahující právo přiznávat se k německému světonázoru, tedy k nacismu.

Naše vláda předložila kompromisní vlastní plány, od návrhu národnostního statusu posilujícím samosprávu v pohraničí až po přiznání široké autonomie sudetským Němcům. Henlein je postupně všechny odmítl a sudetští Němci současně v pohraničí vyvolávali vážné ozbrojené nepokoje. Pod tlakem událostí se naše vláda usnesla využít branného zákona a vyhlásit částečnou mobilizaci, respektive povolat jeden odvodní ročník a pět ročníků zálohy specialistů a realizovat opatření ke zvýšené ochraně hranic.

Obr. č. 12 v rámci částečné mobilizace bylo uvedeno do bojové pohotovosti i hraniční opevnění, zdroj: VHÚ Praha

Nástupem záložníků stoupl počet mužů československé armády z necelých 200 000 na asi 370 000 mužů, posíleny byly též jednotky Stráže obrany státu, jejichž počet se zdvojnásobil a dosáhl 30 000 mužů. Nástup záložníků, jejich začlenění a vyzbrojení, zaujetí pozic jednotkami, především obsazení bunkrů při hranicích, doplnění munice aj. bylo podle plánu dokončeno 23. května 1938. Na hraničních přechodech byly též zřízeny zátarasy a do bojové pohotovosti bylo dále uvedeno letectvo i protiletadlová obrana. Hladký průběh realizace opatření byl svědectvím nejen odhodlání Čechoslováků bránit svůj stát, ale též dokladem organizačních schopností československé generality. Částečná mobilizace měla výrazný a jednoznačný dopad na posílení morálky československé společnosti a armády[31].

6.3 Vojenská služba JUDr. Jana Krále

Můj praděda JUDr. Jan Král se svým jezdeckým útvarem nastoupil do služby právě v pohraniční oblasti s Německem a byl připraven bránit svou vlast, stejně tak jako mnoho dalších vojáků, i s nasazením vlastního života. Další běh politických událostí se však ubíral jiným směrem a mnichovská dohoda (neboli mnichovská zrada či mnichovský diktát) mezi Německem, Itálií, Francií a Velkou Británií o postoupení pohraničních území Československa Německu byla uzavřena 29. září 1938 v Mnichově. Zástupci čtyř mocností – Neville Chamberlain za Velkou Británii, Édouard Daladier za Francii, Adolf Hitler za Německo a Benito

[31] https://info.unob.cz/Stranky/2018/05/20180517.aspx, Zpravodajský portál Univerzity obrany

Mussolini za Itálii se dohodli, že Československo musí do 10. října 1938 postoupit pohraniční území obývané Němci Německu. Zástupci československé strany Hubert Masařík a Vojtěch Mastný byli přítomni, ale k jednání samotnému nebyli přizváni. Mnichovská dohoda byla završením činnosti Sudetoněmecké strany Konrada Henleina a vyvrcholením snah Adolfa Hitlera rozbít demokratické Československo, což bylo jedním z jeho postupných cílů k ovládnutí Evropy. Mnichovská dohoda je příkladem politiky ústupků, appeasementu[32].

7 Poslední dny před okupací

Československo ztratilo pohraniční území osídlené německým etnikem ve prospěch Německa a následně i menší oblasti ve prospěch Polska a Maďarska, celkem 41 000 kilometrů čtverečních území a 4,9 milionu obyvatel, vesměs německé, polské a maďarské národnosti.

Obr. č. 13 Mapa Československa 1938, zdroj Rozhlas.cz

Proměnu hranic a mezinárodního postavení republiky ruku v ruce provázely velké hospodářské i společenské změny spolu s krizí celého demokratického systému. Odstoupení prezidenta E. Beneše a rozpad vládní koalice vedly k nástupu autoritativního režimu, který si sice uchovával jisté demokratické prvky, ale zároveň poskytoval legální platformu pro protidemokratickou a antisemitskou kampaň[33].

Ve společnosti převládal pocit rozhořčení, zklamání ze zrady západních spojenců, stejně tak ale i obecná obava z dalšího směřování a fungování okleštěné republiky. Existenční a sociální nejistotu vyvolával ve vnitrozemí především příliv uprchlíků ze zabraných oblastí.

Proces proměny politického systému byl dovršen v listopadu 1938 volbou nového prezidenta JUDr. Emila Háchy, který následně jmenoval vládu Rudolfa Berana. Vydáním tzv. zmocňovacího zákona jí bylo umožněno měnit zákony pouhými vládními nařízeními,

[32] https://cs.wikipedia.org/wiki/Mnichovsk%C3%A1_dohoda
[33] https://www.myjsmetonevzdali.cz/temata/konec-ceskoslovenska-a-druha-svetova-valka/mnichov-a-druha-republika/

prezident mohl prostřednictvím dekretů dokonce měnit ústavu. Tím byla de facto zrušena parlamentní demokracie.

Vnitropolitickou krizi provázela stupňující se národnostní krize vedoucí k uzákonění rozsáhlé autonomie Slovenska a Podkarpatské Rusi a přejmenování státu na Česko-Slovensko. Ani to však jeho životnost o mnoho neprodloužilo. Slovenská otázka se stala pro nacistické Německo důležitou součástí plánů na definitivní rozbití republiky. Od února 1939 sílil tlak Německa na slovenské autonomisty, aby vystoupili ze společného státu. Nátlak vygradoval po neúspěšném pokusu pražské vlády o obnovu vlivu nad Slovenskem prostřednictvím vojenského zásahu. Po návštěvě Josefa Tisa v Berlíně byl 14. března 1939 vyhlášen samostatný Slovenský stát. O den později, po jednání Emila Háchy s Adolfem Hitlerem, obsadila německá vojska zbylá území Čech a Moravy. Následně byl výnosem vůdce zřízen protektorát Čechy a Morava[34].

8 Německá okupace 1939 – 1945 a domácí odboj

Dne 15. března 1939 obsadila německá vojska zbytek českých zemí. Armáda, svázaná rozhodnutím politiků, se nemohla postavit na ozbrojený odpor. Prakticky ve všech českých městech byli němečtí vojáci přivítáni nadávkami a hrozbami od českého obyvatelstva, zatímco například pražští Němci vítali své soukmenovce se zdviženou pravicí. Podkarpatská Rus byla druhý den po zahájení německé okupace násilím připojena k Maďarsku jako autonomní území Karpatsko[35].

Adolf Hitler vydal 16. března 1939 výnos o zřízení protektorátu Čechy a Morava. Protektorát neměl povahu státu. Naopak se stal integrální součástí Velkoněmecké říše. Rovněž neměl právo na samostatnou armádu. Tak zvané vládní vojsko konalo pouze pomocné služby. Byl rozpuštěn parlament a ještě více zjednodušen politický život. Představiteli protektorátní správy se stali státní prezident Emil Hácha a protektorátní vláda v čele s předsedou. Několik dní po vydání tohoto výnosu jmenoval Adolf Hitler říšským protektorem v Čechách a na Moravě Konstantina von Neuratha a jeho zástupcem ve funkci státního tajemníka K. H. Franka. Ve skutečnosti říšskoněmecké a okupační úřady představovaly opravdové nositele státní moci v protektorátu Čechy a Morava. Říšský protektor se stal naprosto nezávislým na protektorátních orgánech ve věcech zákonodárných, bylo mu povoleno vydávat, měnit a rušit právní normy ve všech oblastech, ve svých rukou v podstatě soustředil dozor nad mocí výkonnou, zákonodárnou, dále pravomoc k zásahům do moci soudní i funkci reprezentativní[36].

[34] https://www.myjsmetonevzdali.cz/temata/konec-ceskoslovenska-a-druha-svetova-valka/mnichov-a-druha-republika/
[35] https://cs.wikipedia.org/wiki/Ma%C4%8Farsk%C3%A1_okupace_Podkarpatsk%C3%A9_Rusi
[36] https://www.ustrcr.cz/uvod/doba-nesvobody-1938-1945/tri-osudove-breznove-dny-14-16-brezen-1939/

Obr. č. 14 Příjezd Wehrmachtu do Prahy, reakce Čechů a Němců, zdroj Ústav pro studium totalitních režimů

Po vzniku protektorátu Čechy a Morava byl zaveden přídělový systém, dvojjazyčné nápisy, přejmenování ulic, omezování kulturního a společenského života, byly zaváděny norimberské zákony, odjímání majetku židovského obyvatelstva a přidělování jejich bytů a domů Němcům. Českým obyvatelstvem byla okupace a zavedení protektorátu v drtivé většině přijímána odmítavě. Společnost byla rozdělena, běžní lidé byli denně stavěni před rozhodnutí, která odkrývala charaktery každého jedince. Mezi nimi byli lidé, kteří zradili český národ a kolaborovali s Němci. Jednalo se například o konfidenty gestapa. Většina se však postavila na správnou stranu a bojovala za svou zem. Aktivní členové odboje nebo muži, kteří uprchli bojovat za svoji vlast do zahraničí, často položili v tomto boji své životy. V zemi neustále docházelo k různým sabotážím – Češi snižovali produktivitu své práce, vyráběli zmetky,

záměrně poškozovali telefonní i elektrické vedení. Denně tak riskovali své životy, protože za tyto sabotáže hrozil trest smrti[37].

9 Situace na Vlašimsku

Oblast Vlašimska byla bezesporu strategickou oblastí protektorátu, na kterou se soustřeďoval zájem celonárodního odboje. Důvodem byla především továrna na střelivo, která se stala vzhledem ke kritickému nedostatku zbraní v odboji cílem řady odbojových skupin. V případě muničky vypracoval nejpozději v červnu 1939 plán na její odbojové využití generál Josef Bílý, od 30. června 1939 hlavní velitel organizace Obrana národa. V srpnu téhož roku byl ke spolupráci přizván Ing. Vladimír Pacholík jako hlavní inženýr muničky a nadporučík v záloze (podrobná činnost J. Olta v odboji je popsána samostatně). Obrátil se na něj dr. Jiří Dvořák, který byl v organizaci velitelem okresu Vlašim, pověřený vybudovat ilegální jednotku-prapor. Na druhé schůzce V. Pacholík informoval, že v muničce jsou dostupné dva typy nábojů do automatů, až šest typů do kulometů a jeden typ do protileteckých kulometů. Již dříve tam probíhala série aktivit a například 22. 5. 1939 zatklo gestapo pět osob při letákové akci, a v témže roce vznikla také ilegální skupina nadporučíka Františka Pospíšila. Ta zahrnovala tři pracovníky zbrojně technického úřadu továrny, dva laboranty ládovny a měla vynášet střelivo i zbraně a zároveň provádět sabotáže. Do roku 1940 tak byla sabotována především výroba protiletecké munice a později vynášela skupina střelivo puškové, pistolové a trhaviny a předávala je skupinám od Tábora až po Prahu a Chotěboř. Munička byla napojena také na zpravodajskou síť štábního kapitána Karla Voleveckého z okresního úřadu v Benešově, který měl vazbu na Ústřední vedení odboje domácího, a jeho skupina dokázala informovat spojence celou válku[38].

Počátkem ledna 1940 tak Londýn dostal například zprávu o německé dodávce kulometných nábojů z Vlašimi do Finska, kdy zásilka byla deklarována jako tužky od firmy Hardmuth. Vlašimskou činnost Obrany národa bohužel již 21. 2. 1940 oslabilo zatčení V. Pacholíka a o den později Ferdinanda Drtiny a Karla Koubka, pro podplukovníka Josefa Mašína ale dál získával informace při návštěvách v muničce Karel Mareš. Díky zaměstnanci Karlu Hejnému měla spojení s továrnou do podzimu 1941 i pražská organizace Kapitán Nemo v čele s Karlem Nejedlým, která využívala vysílačku Sparta. O klíčové vlašimské výrobě informoval zahraničí i štábní kapitán Václav Morávek, další z legendárních Tří králů, který byl rovněž v kontaktu s K. Hejným. Odbojáři uvnitř továrny sabotovali hašení požárů a obnovu výroby, jako např. po jednom z největších výbuchů 30. 7. 1942 v objektu č. 32. Zdržování obnovy patřilo k důležitým akcím zvlášť v době, kdy většinu mimo továrního odboje utlumila po 27. 5. 1942 heydrichiáda.

[37] http://blogmincovny.cz/odboj-v-protektoratu-cechy-a-morava/
[38] https://www.mesto-vlasim.cz/kultura/vlasimsko-jako-strategicka-oblast-za-protektora

S novou silou nastoupily vnější aktivity až v roce 1943, kdy vznikala i skupina podblanické mládeže, která se v červnu napojila na Odboj české mládeže, a její členové vynášeli ze zbrojovky střelivo, zbraně a výbušniny. Scházeli se v Huderce, cvičili v Měsíčním údolí a před zatčením jich několik zachránil německý ředitel továrny Karel Hocke. Klíčové zůstávalo zpravodajství, kdy například nákupčí Josef Rendl potvrdil skupině Modrý kruh existenci německé základny s raketovým programem v Peenemünde, pro kterou vyráběla zbrojovka některé součástky.[39]

10 Josef Olt v odboji

10.1 Počátek podzemní činnosti

Informace k rozsáhlé odbojové činnosti mého předka čerpám z řady písemných dokumentů obsažených v jeho archivu. Zahájení odbojové činnosti Josefa Olta předcházela návštěva občana USA, Ing. Strnada[40], který ho kontaktoval ve mlýně v Radošovicích 12. srpna 1939. Ing. Strnad se dotazoval na všeobecnou situaci, která se vytvořila v protektorátu Čechy a Morava, zejména na činnost gestapa a hospodářská opatření, jež byla Němci zavedena. Z návštěvy Ing. Strnada vydedukoval, že přijel do protektorátu se zpravodajským posláním (citoval úryvky projevů prezidenta Dr. E. Beneše). Po jeho odjezdu nabyl můj předek přesvědčení, že byl doporučen k zpravodajskému styku a ihned na to navázal spolupráci s představiteli oboje, jak ve svém vlašimském kraji, tak i v Praze.

Obr. č. 15 Generál Josef Bílý, Dotyk.cz

[39] https://www.mesto-vlasim.cz/kultura/vlasimsko-jako-strategicka-oblast-za-protektora
[40] Německo vypovědělo válku USA až 1940

10.2 Generál Josef Bílý

Josef Olt se stal aktivním účastníkem odboje v organizaci pplk. Českého a mjr. Průši v Benešově. Spojkou byl Josef Říha, úředník Lenosvazu, který byl jakožto záložní důstojník členem této organizace. Díky rozsáhlým stykům, dobré pověsti a organizačním schopnostem se Josef Olt brzy dostal do ústředí této organizace a stal se členem užší odbojové organizace generála Josefa Bílého[41], jehož spojkou byl kpt. gšt. Kratochvíl. S ním se můj předek scházel v kavárně Praha při svých cestách do Prahy, případně jej Kratochvíl navštěvoval ve mlýně v Radošovicích na svém motocyklu.

10.3 Odboj na Vlašimsku

Ještě v roce 1939 vytvořil Josef Olt vlastní odbojovou organizaci na Vlašimsku. Jejím úkolem bylo zamezit vzniku vlajkařských a fašistických organizací, zneškodňování udavačů, získávání zpravodajských informací pro exilovou vládu, organizace úderných čet pro bojový zásah v rozhodné době (viz. pplk. Český a mjr. Průša) a provádění sabotáží a péče o rodiny zatčených a perzekvovaných.

Pro okres Vlašim bylo vedení organizace následující. Vedoucí organizace Josef Olt: organizace skupiny, zpravodajská činnost, informace o hospodářských otázkách, styk s ústředím; Ing. Ladislav Pacholík: vedoucí inženýr muniční továrny ve Vlašimi, ilegální činnost ve zbrojovce, kontakt na vojenské odbojové skupiny; MVDr. Jan Žížala: vlašimský zvěrolékař, díky své práci široký styk se všemi vrstvami obyvatelstva, organizátor úderných čet; JUDr. František Blecha: ředitel muniční továrny ve Vlašimi, oblast zpravodajství; MUDr. Antonín Vyskočil: obvodní lékař, zdravotní služba; František Daněk: úředník důchodkové kontroly Vlašim, velitel čety pro zvlášť důležité úkoly; Václav Müller: stavitel ve Vlašimi; Jiří Mrha: spojka a kurýrní služba. Porady této organizace se konaly ve Vlašimi u jmenovaného lékaře Dr. Vyskočila. Vytvořením podobné odbojové organizace na Benešovsku pověřil můj předek Josefa Říhu, úředníka Lenosvazu. Prvotním úkolem těchto organizací bylo čelit tehdy se vzmáhajícímu fašismu, kolaboraci a udavačství. Josef Olt se o této činnosti vyjádřil takto: „Aby zjištěná osoba, jež by ohrožovala a zrazovala naše poctivé lidi Němcům, byla okamžitě všemi prostředky vyřízena[42].“

V roce 1940 zahájil Josef Olt spolupráci s Antonínem Navrátilem, vedoucím pracovníkem společnosti Sellier Bellot, který měl svou vlastní rozvětvenou organizaci, jež měla kořeny až v zahraničí. Tato skupina vynášela munici z továrny s cílem připravit se na ozbrojený odpor proti okupantům. S Antonínem Navrátilem se scházel ve mlýně v Radošovicích, převážně v nočních hodinách, a konzultoval s ním možnosti podpory jeho lidí, jak po stránce finanční, tak i vyživovací. Můj předek mu poskytoval větší peněžní částky na podporu jeho akcí a dodával mu značné množství mouky. V zásobování potřebných moukou aktivně působil i můj praděd JUDr. Jan Král, zeť Josefa Olta.

[41] Odbojová činnost Josef Olt, rodinný archiv
[42] Odbojová činnost Josef Olt, rodinný archiv

Mnoho příslušníků zmíněné odbojové organizace bylo pozatýkáno a bylo nutno se starat o potravu a finanční prostředky pro rodiny zatčených. Mouka z Oltova mlýna byla tajně v noci nebo v úředních dodávkách do závodní kuchyně firmy Sellier Bellot distribuována potřebným. Při této činnosti byl velmi nápomocen kontrolor ministerstva zemědělství Miroslav Bureš, který celou akci kryl. Antonín Navrátil byl však zatčen a po bezvýsledných výsleších popraven. Na jeho místo nastoupil František Vanický z Vlašimi.

10.4 Zásobování postižených rodin

S vývojem válečné situace se zásobovací poměry v protektorátu staly nesnesitelnými. Zvláště rodinám, které byly německými úřady perzekvovány, bylo velmi obtížné zajistit dostatek prostředků a potravin k životu. Josef Olt mnoho těchto rodin finančně podporoval a dodával jim mouku (pro zajímavost se jednalo i o gestapem sledovanou matku Jaromíra Smutného, spolupracovníka a pozdějšího kancléře prezidenta Edvarda Beneše). Tato podpora probíhala formou rozvozu mouky nákladními auty obchodníkům ve Vlašimi na falešné dodací listy. U těchto obchodníků a pekařů si rodiny postižených vyzvedávaly chléb a mouku.

Situace se zkomplikovala, když Josefa Olta začala sledovat německá policie v Benešově a když značné množství lidí docházelo pro mouku přímo do mlýna v Radošovicích, což bylo nápadné. Ještě náročnější byla organizace dodávek mouky do Prahy. Josef Olt se svými zaměstnanci připravoval deseti kilogramové balíčky a v počtu 40-50 kusů je dopravoval na poštu do Divišova. Zde je přebíral listonoš Vokoun, který je bral do svého bytu a nenápadně je pak odesílal.

Dalším způsobem pomoci potřebným byla spolupráce s hospodářským družstvem v čele s ředitelem Trhlíkem. Družstvo ve mlýně v Radošovicích ročně semílalo neoficiálně přibližně tři vagony obilí a z této mouky bylo zásobováno sto rodin v Praze. Dále Josef Olt ve svém mlýně ročně neoficiálně semlel padesát vagonů vlastního obilí, které nakupoval od zemědělců, od hospodářského družstva ve Vlašimi a svých příbuzných. Ročně tak rozdělil mezi české obyvatelstvo asi pět až šest vagonů mouky za každé situace. Z tohoto množství byla převážná část poskytována zadarmo, zbytek za úřední ceny.

10.5 Udání

V roce 1943 byla tato činnost udána neznámou osobou. Nastaly revize, vyšetřování a domovní prohlídky, které však díky kvalitnímu utajení nebyly úspěšné. Do vyšetřování bylo zapojeno protektorátní ministerstvo zemědělství a jeho zaměstnanci Dr. Kobosil a Dr. Houška vedli vyšetřování do slepé uličky. Výsledkem byla pouze pokuta dva tisíce korun pro mého předka. Ve mlýně v Radošovicích se po celou dobu války scházeli čeští vlastenci, četli ilegálně rozšiřované tiskoviny, projevy Stalinovy, Churchillovy a Rooseveltovy. Ti, kteří se zapojili do odboje, poslouchali cizí rozhlas, aby mohli plnit úkoly podzemní činnosti. Schůzky byly uskutečňovány po celou dobu války a za všech okolností i za stanného práva.

Dalším doloženým vlasteneckým činem Josefa Olta bylo ukrývání Jaroslava Bechníka ve Mlýně v Radošovicích. Jmenovaný v roce 1943 utekl z pracovního nasazení v Německu.

Jako první z Oltovy skupiny byl 1. září 1939 zatčen JUDr. František Blecha, byl uvězněn v koncentračním táboře a v roce 1943 propuštěn, následoval Ing. Ladislav Pacholík v únoru 1940, který byl uvězněn v koncentračním táboře až do konce války. Antonín Navrátil byl zatčen 4. března 1943 a poté popraven. Zbytek skupiny válku přečkal a v květnových dnech 1945 se aktivně zapojil do povstání v českých zemích.

10.6 Konec války

Na základě odbojového ujednání mezi Josefem Oltem a JUDr. Josefem Šenkem ještě v době před porážkou nacistického Německa byl ustaven Okresní Národní výbor ve Vlašimi. Tato skupina připravovala a řešila všechny otázky týkající se revoluce, převratu a vyřizování všech požadavků a potřeb Rudé armády a obyvatelstva soudního okresu Vlašim. Okresní národní výbor čítal 22 členů a Josef předsedou se stal Josef Olt.

11 Křehká demokracie 1945 - 1948

Pojem třetí republika označuje pretotalitní poválečné období Československa v letech 1945–1948. Za datum oficiálního ustavení politického systému lze považovat jmenování vlády Československé republiky v Košicích 4. dubna 1945. Základem celého politického systému řízené demokracie (dobově lidové demokracie) byla organizace Národní fronty Čechů a Slováků, která se otevřeně distancovala od pomnichovského a skrytě od prvorepublikového vývoje[43].

Smlouva o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci mezi Československem a Svazem sovětských socialistických republik předznamenala radikální změnu československé zahraničněpolitické orientace.

Již v červenci 1947 J. V. Stalin zasáhl vůči československé účasti v Marshallově plánu, negována byla i Benešova koncepce mostu mezi Východem a Západem, čímž nebyla uskutečněna ani spojenecká smlouva s Francií. Moskva vyjádřila pochybnosti o deklarované parlamentní cestě k socialismu a následně vyzvala KSČ k urychlenému převzetí moci. Komunistům se nakonec v únoru 1948 podařilo nekomunistické strany vyprovokovat k pokusu o změnu dosavadní koaliční vlády Klementa Gottwalda a situaci využili k politickému převratu. Československo se tak stalo součástí sovětské zájmové sféry a posléze i Stalinova mocenského bloku[44].

Na jaře 1945 se londýnský a moskevský exil ještě před příjezdem do Prahy dohodl na redukci politické scény tak, že pravicové strany první republiky byly zakázány. To znamená

[43] https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C5%99et%C3%AD_%C4%8Ceskoslovensk%C3%A1_republika
[44] dtto

národní demokraté, agrárníci a živnostenská strana. Zákaz jejich činnosti byl zakotven v Košickém vládním programu. Komunisté se obávali, že by neuspěli na venkově, a ostatní tři strany sociální demokraté, národní socialisté a lidovci, v nich spatřovali dřívějšího mocného hráče, jehož dominantní postavení je dráždilo. Velmi komplikovaný vztah měla agrární strana i s prezidentem E. Benešem, který nemohl této straně zapomenout průtahy při jeho prezidentské volbě v roce 1935. Agrárníci postavili svého kandidáta, a naopak ke zvolení E. Beneše přispěly hlasy komunistů, ze kterých některé dokonce amnestoval. Ti se pak vrátili z exilu v Moskvě jen proto, aby mohli Beneše zvolit[45].

V tomto období Josef Olt nadále podnikal jako mlynář a majitel pily. Probíhala oprava válečných škod a zvyšovala se poptávka obyvatelstva po potravinových dodávkách. Jeho zeť JUDr. Jan Král rozbíhal soukromou advokátní praxi ve Vlašimi. Jeho veřejná politická činnost jako bývalého vysokého představitele agrární strany byla provázena řadou politických útoků. Komunisté jej napadali v tisku[46], vylučovali z veřejných funkcí a všemi prostředky znemožňovali jeho veřejnou činnost.

12 Komunistická zvůle a perzekuce

Po komunistickém převratu se poměry zásadně změnily. Únorový převrat v roce 1948 zahájil druhou vlnu masivního znárodňování, které postupně na desítky let kompletně zlikvidovalo soukromý sektor v Československu. Už v dubnu 1948 začalo znárodňování všech podniků, které měly nad padesát zaměstnanců. Represe a nátlak státu ale postupně zasáhly i malé řemeslníky a živnostníky a vše nakonec dovršila násilná kolektivizace venkova.

V zemědělství se to týkalo zejména změny vlastnictví půdy a přijetí centrálního řízení zemědělství. Docházelo k vynucenému, represivnímu a násilnému združstevňování zemědělství s cílem přechodu od soukromé malovýroby k socialistické velkovýrobě. Díky tomu se původní malé soukromé živnosti musely povinně postupně slučovat do velkých závodů a vznikala tak jednotná zemědělská družstva (JZD) a také státní statky. Nástrojem k realizaci združstevňování se stal zákon č. 69/1949 Sb. o jednotných zemědělských družstvech.

Vlivem značné územní roztříštěnosti Vlašimska, které je dodnes tvořeno zejména malými obcemi, roztroušenými ve velmi členité krajině Podblanicka se opravdu silné tendence ke kolektivizaci zemědělství a slučování jednotlivých rolníků do JZD začaly výrazněji projevovat poměrně pozdě - až v polovině 50 let. Jak vyplývá nejen z mnoha archivních dokumentů, zemědělci dlouho nechtěli „dobrovolně“ vstupovat do JZD. Prostí rolníci, vlastnící několik málo hektarů zemědělské půdy, nechápali, proč by měli zakládat JZD a vstupovat do něj[47].

[45] Český rozhlas, Proč nám zakázali Agrární stranu, PhDr. Jaroslav Rokoský, Ph.D.
[46] Umlčíme agrární reakci, Naše pravda 8. 9. 1945
[47] Kolektivizace na Vlašimsku: Aplikace zemědělské politiky Československa v letech 1945 – 1959, Josef Novák

12.1 Přídělový systém

Ještě dlouho po válce fungoval nejen na Vlašimsku přídělový systém na některé základní potraviny, ale i řadu věcí denní potřeby. Výše přídělů potravin byla odlišná dle jednotlivých kategorií obyvatelstva. Například děti do 6 let dostávaly měsíčně 1 400 gramů cukru, 650 gramů másla, 10 vajec a 100 gramů cukrovinek. Školáci dostávali na měsíc 1 400 gramů cukru, 1 300 gramů masa, 360 gramů másla, 14,5 litru mléka a 8 vajec. Mládež do 20 let měla nárok na 1 400 gramů cukru, 1 800 gramů masa, 480 gramů slaniny, 160 gramů másla, 8,7 litru mléka a 6 vajec na měsíc. Pracující dostávali 1 400 gramů cukru, 1 400 gramů masa, 280 gramů slaniny, 560 gramů umělých tuků, 2,9 litru mléka a 4 vejce na měsíc[48].

Těžce pracující měli zvýšené příděly potravin a v rámci komunistické politiky dostávali vyšší příděly také funkcionáři KSČ. V lednu 1953 byla vydána vyhláška Ministerstva vnitřního obchodu, která určovala, kdo má nárok na odběrní poukázky a potravinové lístky, a díky tomu tedy může nakupovat levně na vázaném trhu. Dále pochopitelně určovala i to, komu to nebude z politických důvodů dovoleno. Až do vydání této drastické vyhlášky mohli na přídělovém vázaném trhu nakupovat všichni, kdo měli potřebné přídělové lístky. Tato vyhláška persekučním a segregačním způsobem vyčlenila tyto skupiny obyvatel:

- Vesničtí boháči a příslušníci jejich domácností včetně dětí a mladistvých
- Soukromí podnikatelé (řemeslníci, obchodníci, živnostníci)
- Soukromí zemědělci, kteří nesplnili povinné dodávky
- Samozásobitelé potravinami (držitelé zemědělské půdy nad 0,5 ha)

Systém nakonec fungoval až do roku 1953, kdy došlo k provedení měnové reformy.

12.2 Měnová reforma

Měnová reforma, která byla připravena v těsné spolupráci se sovětskými poradci, kteří měli obrovský podíl na faktické politické moci v Československu, se snažila zakrýt katastrofální stav tehdejší ekonomiky, která stála před krachem vlivem zestátnění ekonomiky a kolektivizace venkova. Dosazováním politicky uvědomělých, ale neschopných lidí do vedení jednotlivých podniků a družstev, se celková hospodářská situace zhoršovala. Celá řada státních podniků v podstatě bankrotovala, neoficiální ekonomika, včetně šedé ekonomiky, byla obrovsky rozšířená, černý trh doslova kvetl, stát nebyl schopen zajistit celou řadu běžných lidských potřeb a socialistický systém hospodářství již prakticky nevěděl, jak z hluboké krize celého tehdejšího hospodářství ven, a tak byla realizována měnová reforma.

Provedení měnové reformy také velmi úzce souviselo se zostřeným třídním bojem, který se začal odehrávat na počátku padesátých let, cílem bylo postihnout obyvatele, kteří svou celoživotní prací našetřili určité finanční prostředky. Došlo k likvidaci drobných živnostníků, řemeslníků a dalších povolání. Důsledky této politiky pro obyvatelstvo byly katastrofální. Mezi obyvatelstvem bylo relativně dost finančních prostředků, zato se neustále nedostávalo

[48] Zdroj: web totalita.cz – přídělový systém

prakticky veškerého zboží. Informace o měnové reformě se nepodařilo utajit, zejména vlivem toho, že dobře informovaní funkcionáři strany a jejich manželky utráceli horentní sumy peněz. Prezident Československa Antonín Zápotocký ve svém rozhlasovém projevu v pátek 29. května 1953 prohlásil: „Naše měna je pevná a měnová reforma nebude, všechno jsou to fámy, které šíří třídní nepřátelé."

12.3 Třídní nepřítel Josef Olt a naše rodina

Tyto negativní události postihly v plné míře i mého předka Josefa Olta a celou naší rodinu. Byl komunisty pejorativně označen jako vesnický boháč. Tento pojem přesně vymezil tajný návrh tajemníka ÚV KSČ Josefa Franka ze 4. května 1951: „pro určení charakteru vesnického boháče a spodní hranice jeho pozemkové držby bylo v řepařských oblastech 8-12 ha, v obilnářských 10-14 ha, v bramborářských 12-16 ha a pouze v oblastech pícninářských 15 -20 ha ale i vlastníci menší výměry půdy, pokud současně byli mlynáři, zahradníky atd[49]. Toto označení znamenalo Kainovým znamení, děti vesnických boháčů - kulaků nebyly přijaty ke studiu na jakékoli střední nebo vysoké škole, nikdo mimo lidí ze zemědělského sektoru se neodvážil dát kulakovi práci, tento původ komplikoval prakticky všechny běžné části života svého nositele, zejména hledání zaměstnání a možnost vzdělání.

Mému předkovi byly znárodněny živnosti, mlýn, pila a kamenolom[50]. Zatím mu zůstaly polnosti, na kterých i nadále hospodařil jako soukromý zemědělec. Místní JZD odmítalo bývalého představitele agrární strany vzít jako člena družstva.

Samostatně hospodařící rolníci byli postiženi státem řízenými povinnými dodávkami zemědělských produktů. Podle směrnice z listopadu 1948 byli potrestáni exemplárně vesničtí boháči tím, že jednak nesplněné množství smluvních dodávek bylo zajištěno domácími prohlídkami a zabavením, jednak zaplacením nesplněného množství dodávky cenami volného trhu, jednak uložením správních trestů podle zákona na ochranu lidově demokratické republiky[51]. Součástí této kampaně bylo nařízení ÚV KSČ z 31. května 1951, kdy došlo k vypuknutí Akce maso, podle které jakákoli nesplněná položka v dodávce masa, mléka, nebo zatajení hospodářských zvířat byla označena jako spáchání trestného činu, který byl z propagandistických důvodů následně souzen ve veřejném procesu. Rozpisy dodávkových úkolů byly vypracovávány především třídně, nikoli podle reálných možností jednotlivých zemědělců.

V roce 1951 byla Josefu Oltovi na základě smyšlených pochybení spočívajících v odlišném osetí 0,25 ha pšenice a 0,19 ha brambor vyměřena existenčně likvidační pokuta 120 000 Kč. Proti rozhodnutí se odvolal, ale pokuta, i když byla snížená, na něj těžce dopadla[52].

[49] NA Praha, ÚV KSČ, f. 100/1, sv. 156, a.j. 1013
[50] Znárodnění majetku J. Olta, rodinný archiv
[51] Doprovodná směrnice předsednictva ÚV KSČ z 8. listopadu 1948, NA PS ÚV KSČ fond 02/5 svazek 35
[52] KNV Praha Zn. IX/2-071.4-16. XI. 51 a odvolání ONV Vlašim Zn. R-X-482-51

V Radošovickém mlýně, kde bydlel, byly prováděny domovní prohlídky a kontroly hospodaření a předepsaných kontingentů. Jako nespolehlivý musel odevzdat i lovecký lístek[53].

V rámci akce Kulak začaly Místní národní výbory sepisovat jejich seznamy[54]. Tento seznam nesloužil pouze k vypisování stále vyšších prakticky nesplnitelných dodávek zemědělských produktů ale také k vytvoření seznamu rodin určených k následnému vystěhování. Bratr Josefa Olta Jaroslav byl s celou rodinnou včetně 3 malých dětí vystěhován ze svého Bílkovického mlýna do malého domu na Závisti. Tento dům nebyl ani určen k celoročnímu obývání.

Mému pradědovi JUDr. Janu Královi byla odebrána advokátní licence a až do uvolnění poměrů koncem šedesátých let pracoval v dělnických profesích.

13 Život v totalitě

Po direktivních ekonomických změnách znamenajících zničení soukromého vlastnictví až do smrti sovětského vládce J. V. Stalina probíhal v Československu intenzivní násilný proces proti smyšleným nepřátelům komunistické moci. Dochází k politickým vraždám, fingovaným soudním procesům a dalším násilným činům. Koncem 50. let se poměry začali posupně zmírňovat. Josef Olt byl v této době přinucen ke vstupu do JZD. Shodou okolností je mu umožněn v areálu svého bývalého mlýna provozovat rámci JZD i se svou manželkou velkochov kachen. V pozdější době se také stal vedoucím na své bývalé pile, kterou provozoval Státní statkem Vlašim. Zde působil až do odchodu do starobního důchodu. Po celý zbývající život se i nadále aktivně zajímal o politický i společenský život, denně poslouchal Rádio Svobodná Evropa, Londýn a Hlas Ameriky. Jeho přesvědčení nikdy nebylo zlomeno, zůstal přesvědčeným vlastencem a sedlákem, miloval svou půdu i mlynářský cech. Aktivně vedl korespondenci i osobní styk nejen se svými bývalými spolustraníky z agrární strany. Svobody se však nedočká, umírá v roce 1984.

Jeho dcera Marie s manželem a dcerami Janou a Marií opustili Vlašim a přestěhovali se do Prahy. Velké město se svou anonymitou umožnilo částečně uniknout doznívající perzekuci. Trvale však navštěvovali rodiče a pomáhali ve mlýně na zemědělských pracích. Dcery zde vystudovaly střední školu a Marie posléze i vysokou školu. Později se stala stálou zaměstnankyní Italské tiskové kanceláře ANSA, podávala do zahraničí zprávy o situaci v ČSSR, církvích a disentu a byla od začátku sedmdesátých let do roku 1985 pronásledována STB. Přes šikanování, odposlouchávání, výslechy nikdy nepodlehla a spolupráci s komunistickou tajnou policií striktně odmítla[55].

[53] Výměr ONV Vlašim Zn. 654/28-XI-1949
[54] Ustrcr.cz Akce K (Kulak)
[55] Svazek STB Marie

Má babička Jana se cestou ve vlaku do mlýna, kam jezdila za prarodiči, seznámila s mým dědou Josefem Řepou ze Mstětic. V roce 1960 měli svatbu a v průběhu let se jim narodila Lucie, Jan a Josef, můj otec… ale to už je jiná historie.

14 Odkaz pro naši současnost

Příběh mého předka svědčí o síle lidské vůle, píle a tvrdé práce. Domnívám se, že se jedná o ctnosti, jež by lidé měli následovat i dnes za každých okolností. Josef Olt i jeho rodina s přáteli byli připraveni nehledě na vlastní prospěch nasadit své životy v boji proti zlu a bezpráví konaném na československém lidu.

Díky tomu, že jsem si příběh svého předka zvolila jako téma ročníkové práce, podrobně jsem se seznámila s jeho původem, rodinným majetkem a jeho aktivitami. Na příkladu jeho životního příběhu jsem pochopila určité kapitoly jeho života. Mlýn už naše rodina nevlastní. Byl zakoupen bývalým vedoucím kamenolomu Bílkovice, na jehož neteř jsem narazila při návštěvě vlašimského muzea.

Svou práci bych ráda ukončila epitafem, jenž si Josef Olt složil na vlastní hrob.

Jest život plný běd,

mír věčný dá jen hrobu klid, kde růže voní,

přijď k rovu, duše drahá, vzpomínku nech nitrem chvít,

leč oko tvoje smutné

ať ni slzy neuroní.

15 Přílohy

1. Křestní listy Testimonium baptismale č. 52 a 384 Josef František Olt

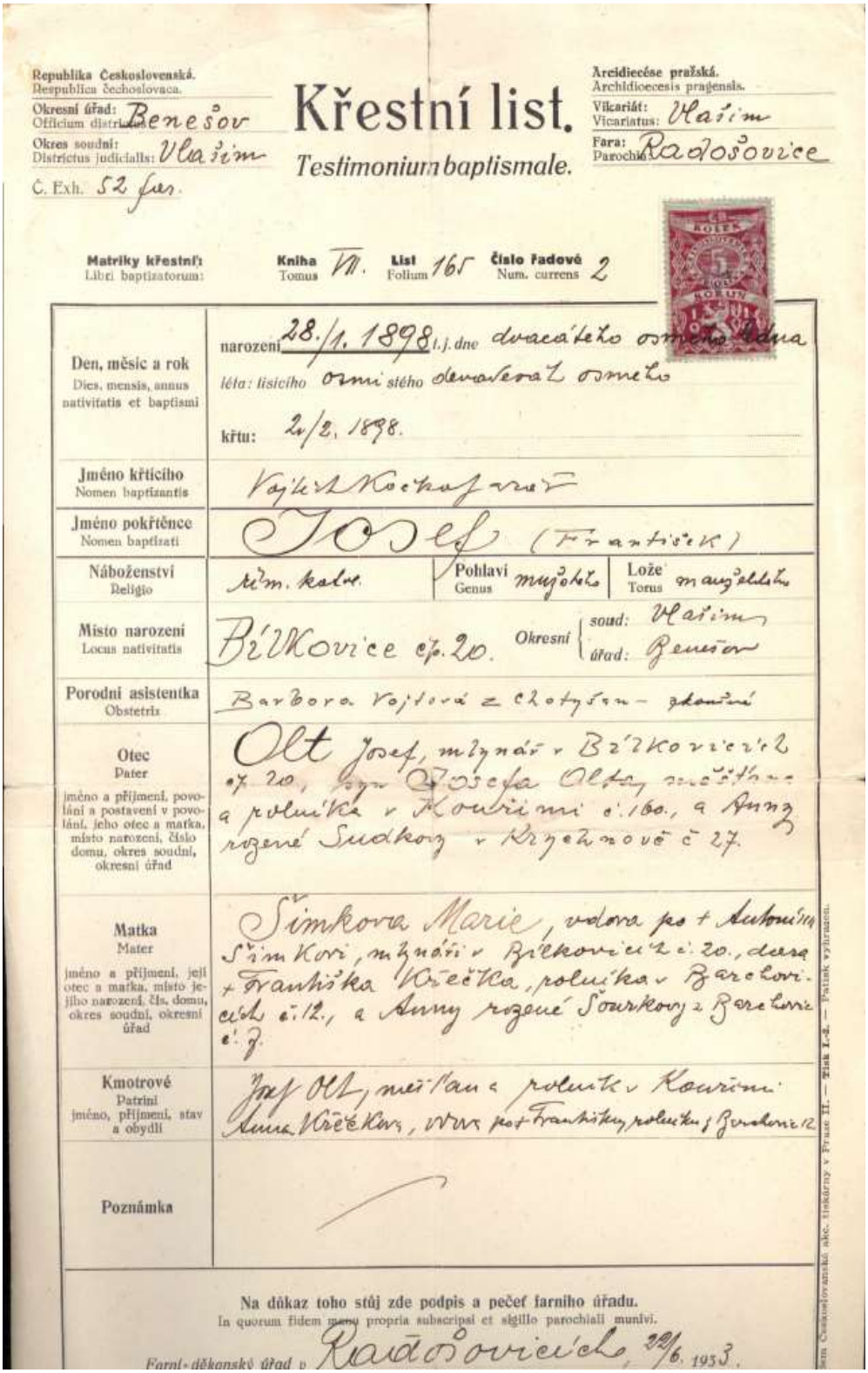

Republika Československá.
Respublica čechoslovaca.

Okresní úřad: Benešov
Officium districtus

Okres soudní: Vlašim
Districtus judicialis

Č. Exh. 52 fas.

Křestní list.
Testimonium baptismale.

Arcidiecése pražská.
Archidioecesis pragensis.

Vikariát: Vlašim
Vicariatus:

Fara: Radošovice
Parochia:

Matriky křestní: Kniha VII. List 165 Číslo řadové 2
Libri baptizatorum: Tomus Folium Num. currens

Den, měsíc a rok Dies, mensis, annus nativitatis et baptismi	narození 28./1. 1898 t. j. dne dvacátého osmého ledna léta: tisícího osmi stého devadesát osmého křtu: 2./2. 1898.
Jméno křtícího Nomen baptizantis	Vojtěch Kočka farář
Jméno pokřtěnce Nomen baptizati	Josef (František)
Náboženství Religio	řím. katol. — Pohlaví Genus mužského — Lože Torus manželského
Místo narození Locus nativitatis	Bílkovice č. p. 20. Okresní soud: Vlašim, úřad: Benešov
Porodní asistentka Obstetrix	Barbora Vojtová z Chotyšan – zkoušená
Otec Pater jméno a příjmení, povolání a postavení v povolání, jeho otec a matka, místo narození, číslo domu, okres soudní, okresní úřad	Olt Josef, mlynář v Bílkovicích č. 20, syn Josefa Olta, měšťana a rolníka v Kouřimi č. 160., a Anny rozené Sudkovy v Krychnově č. 27.
Matka Mater jméno a příjmení, její otec a matka, místo jejího narození, čís. domu, okres soudní, okresní úřad	Šimkova Marie, vdova po + Antonínu Šimkovi, mlynáři v Bílkovicích č. 20., dcera + Františka Křečka, rolníka v Barchovicích č. 12., a Anny rozené Šourkovy z Barchovic č. 7.
Kmotrové Patrini jméno, příjmení, stav a obydlí	Josef Olt, měšťan a rolník v Kouřimi Anna Křečkova, vdova po + Františku, rolníku z Barchovic 12
Poznámka	

Na důkaz toho stůj zde podpis a pečeť farního úřadu.
In quorum fidem manu propria subscripsi et sigillo parochiali muniri.

Farní děkanský úřad v Radošovicích, 22/6. 1953.

Česanslovanská akc. tiskárny v Praze II. — Tisk I.-2. — Patisk vyhrazen.

2. **Radošovický mlýn (značen červeně), výřez, CK I. vojenské mapování 1764 -1768, II. vojenské mapování 1836-1852 a III. vojenské mapování 1877-1880**

3. Výuční list č. 44 Společenstvo mlynářů, Podmrač

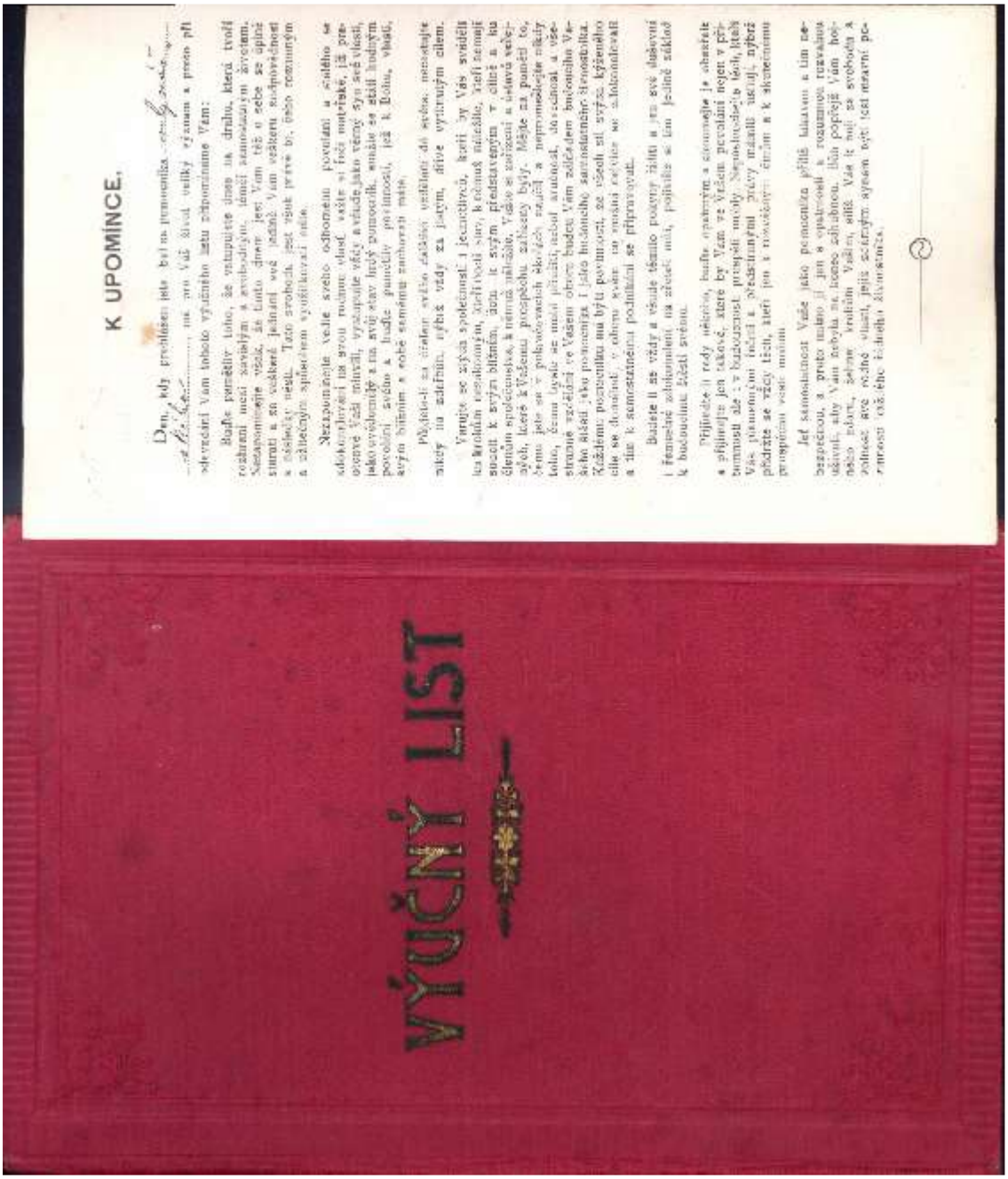

VÝUČNÝ LIST

K UPOMÍNCE,

Den, kdy prohlášen jste bratrem pomocníka, [illegible]

[illegible], na pro Váš život veliký význam a proto při slavnosti Vám tohoto výučního listu připomínáme Vám:

Buďte pamětliv toho, že vstupujete dnes na dráhu, která tvoří rozhraní mezi závislým a svobodným, téměř samostatným životem. Nezapomínejte však, že tímto dnem jest Vám též o sebe se opříti starati a za veškeré jednání své jedině Vám vzešlou zodpovědnost s odvahou nésti. Tato svoboda jest vaše právě by, bez rozumným a užitečným společením využitkovati máte.

Nezapomínejte vedle svého odhodlání povolání a vůdčího se obkoušení na svou rodinu vlasť, vaše si řeč mateřské, již pro-mluvte řečí mluvili, vystupujte vždy a všude jako věrný syn své vlasti, jako vyšelmitě a na svůj stav hrdý pomocník, snažte se stáli hodným povolání svého a buďte pamětliv povinností, jež k Bohu, vlasti, svým bližním a sobě samému zachovati máte.

Přijdete-li na cestách svého zážitku vzdálení do světa, nesetejte nikdy na zdařilém, nýbrž vždy za jasným, dříve vytknutým cílem.

Vstupte se svým společností i jednotlivci, kteří by Vás svedli na hříšném nesnadnostem, kterýmžto sur, k čemuž nikdy, nikdy nemůže sociál k svým bližním, dům k svým představným v cílech a na členům společnosti, k němu nálezko. Vaše se snažení a úsilí veřejných, které k Vašemu prospěchu zakázány byly. Mějte na paměti to, čemu jste v pokusovacích skvělých nauzí a nepromeškejte nikdy toho, čemu bychle se musí přiučit, nebol snažnost, dovednost a všestranné zručnosti ve Vašem oboru budou Vám zdůrazněm budoucího Vašeho ukázat, jako pomocníka i jako budoucího samostatného Vlastníka. Každému postupnému má být povinností, se všech sil svým kyselého cíle se dosáhnut, v němž svém na místní zvyšce se zdokonalovati a tím k samostatnému podnikání se připravovat.

Budete li se vždy a všude tímto pokyny řídit a jim své bohovní i řemeslné zdokonalení na všech mít, pojistíte si tím jedině základ k budoucímu blahu svému.

Přijímáte li rady otcovo, buďte otcovým a slušným je obsažete a přijímejte jen takové, které by Vám ze Vašeho prevalání nejen v přítomnosti, ale i v budoucnost prospěti mohly. Spolupracujte s těmi, kteří Vás pomocnými radcí a předstupnými rádcy mládí sucují, nebrž přidržte se vždy těch, kteří jen a nevážnými činům a k skutečnému prospěchu vaše mohou.

Jet samostatnost Vaše jako pomocníka přílišlakavou a tím nebezpečnou, a proto nutno ji jen s opatrností a rozumným rozvahou užívat, aby Vám nebyla na konec záhubou. Bůh popřeje Vám hojného zdaru, zdraví Vašim, Vaše k mé se svobodu a zdraví ave vždy vlasti, jejíž zdarným synem jste tak nezrní pevnost vážného tělesného zdraví.

Běžné číslo 44.

VÝUČNÝ LIST.

Josef Olt rozený roku 18 28/4 98 v Bilkovicích okres u Vlašimského učil se u nížepsaného řemeslu mlynářskému po 2 roky a sice od 1. března 1912 do 1. března 1914. byv zapsán v matrice učedníků při společenstvu našem, po kterouž dobu vždy počestně se choval, pilným a věrným se osvědčil, ~~pokračovací průmyslovou školu s prospěchem navštěvoval~~, tak že si v řečené době osvojil potřebné vědomosti a zručnosti, ~~podrobiv se zkoušce pro učedníky zákonem předepsané~~, aby prohlášen býti mohl za pomocníka mlynářského což se tímto vysvědčením dosvědčuje.

v Podmrači, dne 16. března 1914.

Václav Oulehle
starosta společenstva.

Josef Olt
místo výučný.

Č. 47. Tiskl a na skladě má Emanuel Stivín v Praze.

4. **Svatební oznámení Josef Olt a Anna Kůrková**

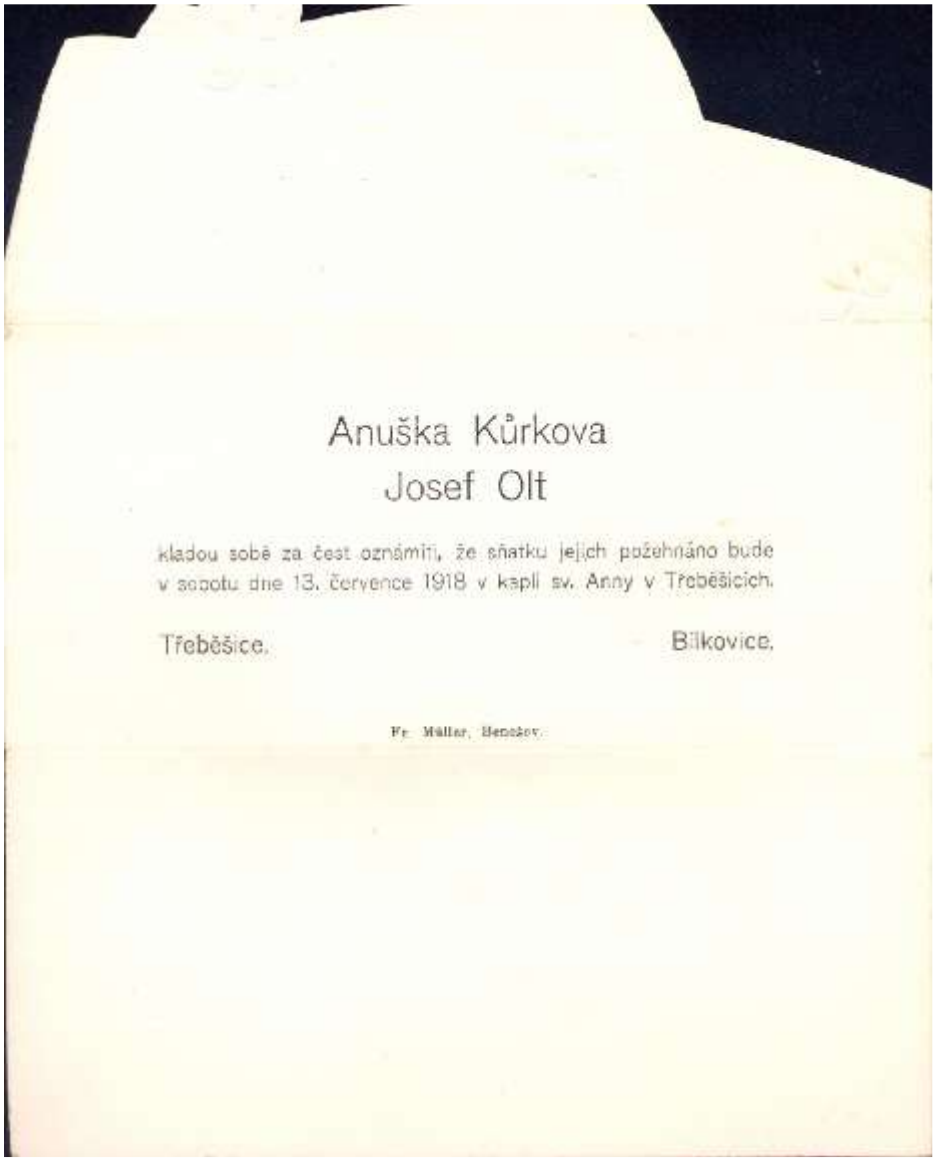

Anuška Kůrkova
Josef Olt

kladou sobě za čest oznámiti, že sňatku jejich požehnáno bude v sobotu dne 13. července 1918 v kapli sv. Anny v Třeběšicích.

Třeběšice. Bílkovice.

Fr. Müller, Benešov.

5. Oddací list Trauungs Schein č. 82/33

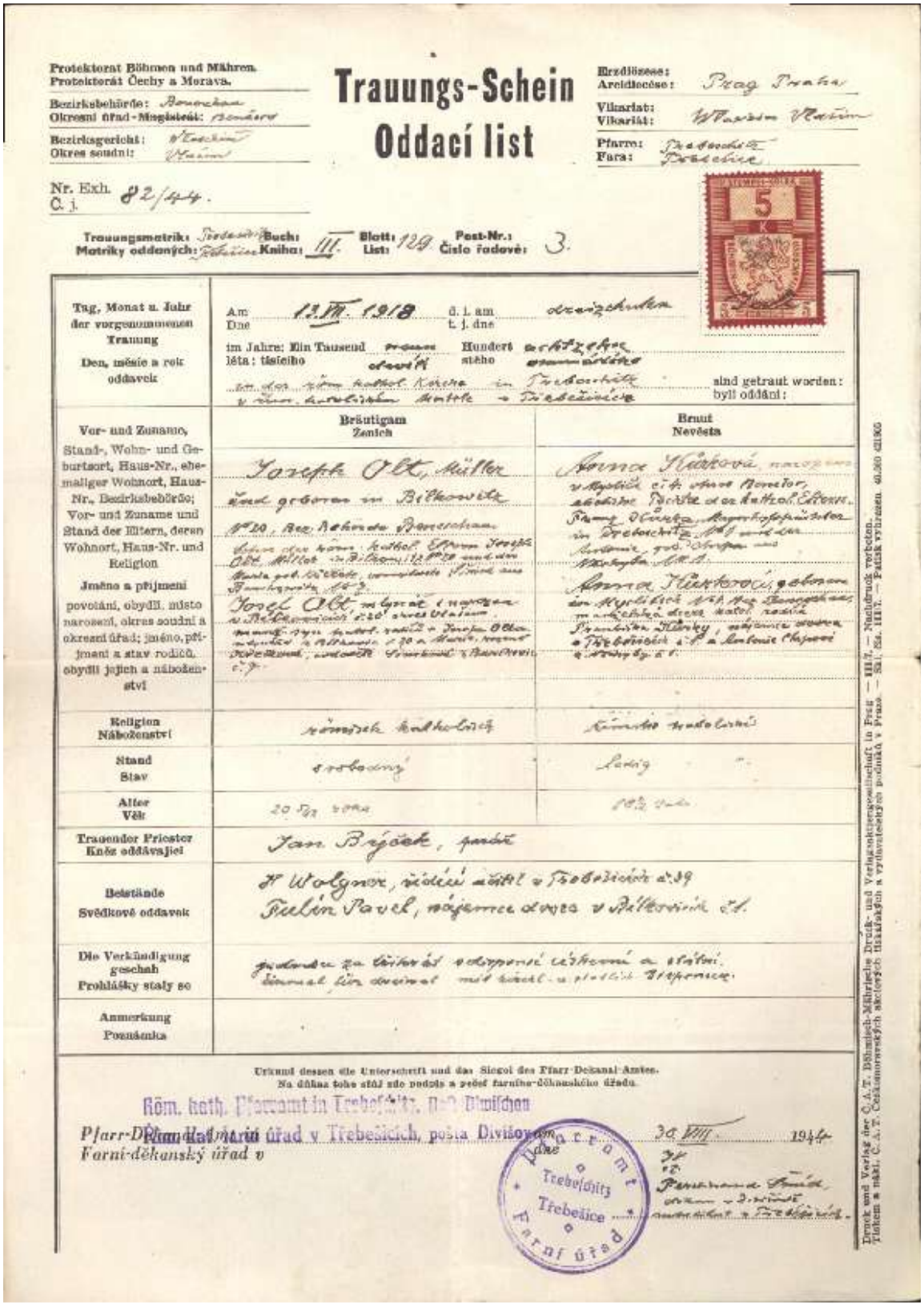

Protektorat Böhmen und Mähren.
Protektorát Čechy a Morava.

Bezirksbehörde: Benešov
Okresní úřad - Magistrát: Benešov

Bezirksgericht: Vlašim
Okres soudní: Vlašim

Trauungs-Schein
Oddací list

Erzdiözese: Prag Praha
Arcidiecése:

Vikariat: Wlašim Vlašim
Vikariát:

Pfarre: Trebešice
Fara:

Nr. Exh. 82/44.
Č. j.

Trauungsmatrik: Trebešice Buch: III. Blatt: 129 Post-Nr.: 3.
Matriky oddaných: Trebešice Kniha: List: Číslo řadové:

Tag, Monat u. Jahr der vorgenommenen Trauung Den, měsíc a rok oddavek	Am: 13. VII. 1918 d. i. am: dvanáctého Dne: t. j. dne: im Jahre: Ein Tausend neun Hundert osmnáctém léta: tisícího: devět stého: sind getraut worden: Im der röm. kathol. Kirche in Trebešicích byli oddáni: v řím. katolické farnosti v Trebešicích	
Vor- und Zuname, Stand-, Wohn- und Geburtsort, Haus-Nr., ehemaliger Wohnort, Haus-Nr., Bezirksbehörde; Vor- und Zuname und Stand der Eltern, deren Wohnort, Haus-Nr. und Religion Jméno a příjmení povolání, obydlí, místo narození, okres soudní a okresní úřad; jméno, příjmení a stav rodičů, obydlí jejich a náboženství	Bräutigam Ženich Joseph Olt, Müller ženich narozen v Bělkovicích okres Benešov Otec Josef Olt, mlynář v Bělkovicích č. 20 a Marie, rozená Pavlíková, manželka Josefa Olta, mlynáře v Bělkovicích č. 20 a Marie, rozená Pavlíková, manželka Jindřicha Pavlíka, mlynáře v Bělkovicích č. 7.	Braut Nevěsta Anna Hlaková, narozena v Myslíči čís. obce Nemotov, okresní Pacov a za katol. farnost Pacov. Farmy Olšina, kapitulní půdnice in Trebešicích, okr. Benešov a Antonie, rod. Schejbal z Myslíče čís. 1. Anna Hlaková, zaměstnaná in Myslíči čís. 1 jako zemědělská dělnice, dcera katol. rodičů Františka Hlavky, nájemce statku v Trebešicích čís. 8 a Antonie Chejsové v Myslíči čís. 1.
Religion Náboženství	římský katolický	římsko katolická
Stand Stav	svobodný	svobodná
Alter Věk	20 let	18 let
Trauender Priester Kněz oddávající	Jan Bříček, farář	
Beistände Svědkové oddavek	Jt Wolgner, vrátný státní v Trebešicích č. 39 Julín Pavel, nájemce statku v Bělkovicích č.	
Die Verkündigung geschah Prohlášky staly se	jednotlivě za čtyři po sobě jdoucí nedělní a státní, tamtéž, kde oddávají, v farním kostele.	
Anmerkung Poznámka		

Urkund dessen die Unterschrift und das Siegel des Pfarr-Dekanal-Amtes.
Na důkaz toho stůj zde podpis a pečeť farního-děkanského úřadu.

Röm. kath. Pfarramt in Trebešitz, Post Divišov

Pfarr-Dekanalamt
Farní-děkanský úřad v

Farní úřad v Trebešicích, pošta Divišov

Farní úřad Trebešitz Trebešice

Dne 30. VIII. 1944

Ferdinand Šmíd, oddaný v Trebešicích

Druck und Verlag der G.A.T. Böhmisch-Mährische Druck- und Verlagsaktiengesellschaft in Prag — III/7. — Nachdruck verboten.
Tiskem a nákl. G.A.T. Českomoravských akcelových tiskárenských a vydavatelských podniků v Praze. — Sl. Sa. III/7. — Patisk vyhrazen. 40.260 42.900

6. Stvrzení Společenstva mlynářů č. 12/1919

Čís. jed. 12/1919

Stvrzení.

Pan Josef Olt mlynář v Bílkovicích oznámil u příslušného podepsaného společenstva, že provozovati zamýšlí v Bílkovicích ve mlýně živnost mlynářskou.

Jelikož společenstvo proti povolení provozování živnosti této námitek nečiní a pan Josef Olt povinnou inkorporační taxu v obnosu Korun 20.– do pokladny společenské dnes zapravil, nestává se strany společenstva nižádných překážek, aby mu bylo povolení k provádění opověděné živnosti od slavného c. k. okresního hejtmanství uděleno.

V Benešově dne 14. ledna 1919.

Z představenstva společenstva mlynářů pro polit. okres Benešovský

Václav Oulehle
starosta.

7. Odbojová činnost Josef Olt, rodinný archiv

Ing. Vladimír Pacholík,
Vlašim, 668.

Vlašim, dne 30. července 1946.

Svazu národní revoluce.

V červnu 1939 pod rouškou Národního sdružení byla ustavena illegální organisace Josefem Oltem, mlynářem z Bílkovic, pro účely odboje proti germánům a pro připojení se k všeobecné revoluci, ať již přijde kdykoliv. MUDr. Žižala Jan ochotně převzal vedení a spolu s Josefem Oltem v krátké době zapojili okolní venkov, o čemž podány zprávy ve schůzce. Vojenským vedením illegální organisace pověřen Ing. V. Pacholík, který v téže době nejen měl vytvořenu vlastní organisaci v továrně na střelivo ve Vlašimi, ale kromě toho náležel k odbojové skupině generála Kraváka, jíž dodával zprávy o výrobě, denní výkonnosti a o stavu zbraní pro účely vojenského odboje. Skupina generála Kraváka pozatýkána v lednu a únoru 1940. Za činnost v této skupině vyznamenán Ing. V. Pacholík válečným křížem z r.1939.

Mimo toho Ing. V. Pacholík zapojil se přes ndp. Blažka Miloše a mjra. Jiříkovského do skupiny nár. odboje generála Luži, kterážto skupině dodával střelivo, vyvážené z továrny stavitelem Petrem Raimanem, vyznamenaným za tuto činnost medailií za záslužby I.tř.

Dalším vedoucím členem ve skupině Oltově byl MUDr.Antonín Vyskočil, jednak zdravotnictví, jednak spojení s venkovem. Spojení a zpravodajství obstarával Jiří Krm. Rovněž tak zasvěcen do illegální činnosti Antonín Navrátil, který vždy dával najevo svůj nesmiřitelný postoj vůči germánům - později popravem.

Do mého zatčení tj. do února 1940 byla organisace ustavena, ve schůzkách dojednány podrobnosti pro případ všeobecného zásahu proti germánům.

Jak vidno z tohoto spisu, byla skupina Oltova nejen široce rozvětvena, ale zapojením Ing. Pacholíka ve skupinách vojenských byla začleněna do širokého kruhu všenárodního odboje. Zapojení členové pracovali velmi ochotně, sledovali účast a činnost, ať již jim účel byl otevřeně přiznán, či jen naznačen anebo někde i úplně zamlčen. Nelze nezmíniti se o hasičských sborech nebo o skupině členů, kteří střežili přechod přes Blanici ve Vlašimi, měli připraveno zničení mostu, ale i vyhloubili dno Blanice, aby znemožnili přebrodění řeky.

Tolik já mohu prohlásiti o našem Vlašimsku s klidným vědomím plné zodpovědnosti.

Místopřísežný zápis o činnosti skupiny domácího odboje

na Vlašimsku v létech 1939 - 1945.

Roku 1939 v létě byla na Vlašimsku a Benešovsku ustavena skupina domácího odboje. Obě tyto skupiny založil a organisoval Josef Olt, rolník a mlynář v Radošovicích, který byl zapojen na ústředí organisace v Praze a pověřen, aby v Podblanickém kraji, to jest Benešov - Vlašim, vybudoval odbojové hnutí. Obě skupiny byly spojeny prostřednictvím Josefa Olta, takže spolupráce byla zaručena, ale každá skupina byla samostatná. Obě skupiny předkládají zprávu o své činnosti a sice každá zvlášť.

Organisace byla vybudována na podnět generála Eliáše a vedena pak generálem Bílým a generálem Neumanem. Prostředníkem mezi vojenským vedením a civilními členy byl důvěrník N.S. pro tuto organisaci Václav Mach z Prahy. Nejprve organisace vystupovala pod jménem Pořadatelské sbory N.S., po zákazu Němci pracovala v ilegalitě dál.

Úkolem této organisace bylo:

1./ Zameziti vznikání vlajkařských a fašistických organisací,
2./ zneškodniti fašistické a vlajkařské udavače,
3./ obstarání zpravodajství pro naši emigraci,
4./ připravení úderných čet pro bojový zásah v době rozhodné, v níž v čelo těchto organisací se postaví důstojníci. Pro okres Benešov a Vlašim to byl podplukovník Český a major Průša z Benešova,
5./ Organisace sabotáží a péče a starost o sociální otázky rodin zatčených a persekuovaných.

Pro okres Vlašim bylo vedení ustaveno takto:

Ing.Ladislav Pacholík, vedoucí inženýr muničních továren ve Vlašimi, Kapitán v záloze jako vedoucí technický vedoucí / pracoval ve své vojenské organisaci, kterou si vytvořil jako záložní důstojník z pověření M.N.O.,
Josef Olt, organisace, zpravodajství, informace o hospodářských a sociálních úkolech organisace veřejnosti, styk s ústředím.
MUDr. Jan Žížala, městský zvěrolékař, pro styk při svém oboru se všemi vrstvami obyvytelstva jako organisátor čet a propagátor,
Dr. František Blecha, ředitel muničních továren ve Vlašimi, jako informační ~~[illegible]~~ pro zpravodajství,
MUDr Antonín Vyskočil, obvodní lékař, měl za úkol službu zdravotní a její organisaci,
František Daněk, úředník důchodkové kontroly, Vlašim, poručík v záloze, velitel čety pro zvlášť důležité úkoly,
Václav Müller, stavitel ve Vlašimi, pro službu hospodářskou a dopravní a sociální,
Jiří Mrha, spojka a kurýrní služba.

Tento štáb prováděl nábor do čet po lóti mužích, které organisoval. Propagací, informováním a zásahy na všech místech bylo docíleno toho, že se na okrese neuchytil vůbec fašismus ani vlajkařství, jako v sousedním okrese Dolních Kralovicích, kde rostl jako lavina a do Vlašimska činil veliký nápor. Na tomto poli vykonala tato organisace veliký kus práce, neboť začala pracovati velmi brzy. Tím se také stalo, že udavačství bylo omezeno na minimum. Zneškodněn komisařský vedoucí vlajky kap.v.v. Gustav Ankermann, Radošovice.

Sociální úroveň, sabotáže v zásobování, podpora rodin zatčených a popravených a boj proti předražování to vše bylo organisací obstarámo dokonale a obstarámo dostatek peněz a naturálií.

Zpravodajství, informace obyvatelstva o situaci na frontách, víra ve vítězství spojenců a návrat republiky, prolínalo celý okres a všechny vrstvy obyvatelstva.

Zprávy pro ústředí a zahraničí byly podávány o zbrojní výrobě v muničních továrnách, o surovinách, skladu pohonných látek v Domažlicích, o zemědělské výrobě a výživovací situaci.

Dne 12. srpna 1939 navštívil Josefa Olta Američan Ing. Strand, který přijel do býv. Protektorátu zřejmě ve službách a poslání politickém a odnesl si veškeré informace o činnosti okupantů. Olt pak získal v důsledku této návštěvy informace o činnosti presidenta Dr.Beneše v Americe a situaci v zahraničí.

Olt pracoval jako starosta hasičské župy Podbleanické s hasičstvem, které bylo na jeho pokyn vždy k disposici. Rovněž organisace pracovala prostřednictvím Josefa Olta s Antonínem Navrátilem dělníkem muničních továren ve Vlašimi, který byl organisačně velmi čilý a talentovaný a v řadách dělnických požíval plné důvěry a který zase přispěním této organisace budoval velikou organisaci dělnickou jako další odbojovou skupinu, která svojí činností sahala daleko mimo okres. Navrátil ve spojení s Arno Heimem.

Činnost obou odbojových skupin splynula tak, že i všechny materiální prostředky byly společné stejně jako program i cíl. Pouze z bezpečnostních důvodů nebyla prozrazována jména a souvislost osob. Tyto věci pak dále obstarával Navrátil a Olt.

Navrátil věnoval všechnu péči získati z továren střelivo a toto dopravovati do Prahy - Posázaví a prostě zásobiti po této stránce partyzánská střediska. Dalším naším úkolem bylo obstarati zásobování těmto střediskům pokud se týče potravin a peněz.

Všechny tyto prostředky obstarávali jsme všichni společně a s námi spolupracovalo nepřímo mnoho lidí, aniž by věděli, že jsou ve spojení s odbojovou organisací. Podpora sociálně slabých, rodin zatčených a popravených byla vždy mezi předními akcemi, které byly prováděny až do konce války i když již Ant.Navrátil od března mezi námi nebyl a kdy na jeho místo nastoupil Vanický,Jirásek, Schuster, Janata a Soukup, s nimiž byl Olt stále ve styku a dále spolupracoval. Přes tuto skupinu dodal sta a sta centů mouky pro všechny účely, podporu rodin zatčených,lidí v odboji, závodních kuchyn, do Prahy ,atd.

Všechen osobní styk, informace a zpravodajství v okrese mezi skupinami a jejich funkcionáři a stejně styk s Prahou pro zprávy do zahraničí obstarával Olt, který rovněž opatřoval se svými spolupracovníky mnoho materiálních prostředků a v jehož mlýně bylo centrum celého odbojového hnutí po celou dobu okupace.

Všichni vzpomínáme této práce a národního vlastenectvého zanícení a litujeme, že dnes není mezi námi Antonín Navrátil, aby s námi se radoval z vítězství, svobody a nové republiky. Všichni členové našeho odboje na Vlašimsku dobře plnili své úkoly a poslání a dík dobré organisaci a záslubou členů, kteří byli zatčeni / že neprozradili/ mohlo býti vykonáno tolik dobré práce pro zájem okresu, kraje národa a republiky.

Jako první byl zatčen z naší skupiny Dr.Blecha /1.9.1939/ odvezen do koncentračního tábora a propuštěn v roce 1943.V únoru 1940 zatčen Ing.Pacholík, dlouho vyšetřován a vězněn a pak odvezen do koncentračního tábora, kde byl až do převratu. V březnu 1943 /4.3./ byl zatčen, dlouho vyšetřován a pak v Drážďanech popraven Antonín Navrátil. Ostatní členové skupiny i spolupracovníci okupaci sice přežili, ale vděčí za svoje životy výše jmenovaným mučedníkům za mlčenlivost, jinak by bývala celá skupina Němci zni-

čena, protože skupina byla ve své činnosti již od poloviny roku 1939 až do převratu 1945. Přílohy jednotlivých členů o jejich činnosti jsou přiloženy.

Členové této skupiny účastnili se také plně a čiině revoluce od prvních okamžiků t.j. od soboty 5.května 1945 až do úplného klidu a pořádku a prokázali městu i kraji platné služby.

Teprve dnes přihlašuje se skupina se svojí činností po roce revoluce, ne aby se se svojí činností chlubila, nebo aby se hlasně její členové dožadovali nejakých výhod, ale aby bylo známo, že Vlašimsko mělo svůj domácí odboj, který byl vedem velmi rozhodně, účinně a vytvořil prostředí, které odpovídalo svým odporem na útlak nepřátel a zachraňovalo kraj před morálním i fysickým úpadkem, který hrozil našemu lidu pod tlakem okupantů.

Čest a památku těm, kteří padli, dík a hold těm, kteří trpěli v koncentračních táborech, uznání těm, kteří bojovali a riskovali, jsme všichni šťastni, že jsme zvítězili.

Ve Vlašimi dne 15.7.1946.

Radošovice 5.července 1945

P o t v r z e n í .

Potvrzuji vlastnoručním podpisem,že jsem byl zaměstnán od 1.X.1942 u p.Josefa Olta,mlynáře v Radošovicích do 13.XII.1942 kdy jsem byl úřadem práce ve Vlašimi odvelen na práci do německa, odkud však jsem utekl jsa v zoufalé situaci,jelikož moje žena s 10ti-měsíčním dítětem byla vydána hladu a nouzi. Pan Josef Olt,opět mně přijal do svých služeb na vlastní nebezpečí bez pracovní knížky a zachránil moji rodinu před hladem a zamněstnával mne takto až do převratu přes veškeré nebezpečí a risiko pro vlastní osobu,jelikož jsem byl drahnou dobu policejně nehláešn.

Beelný Jaroslav

JOSEF NEBESKÝ

Praha, dne 28. června 1946.

Brzy po ustavení Národního Souručenství, tedy hned na jaře 1939 došlo z popudu tehdejšího předsedy vlády generála Ing. Eliáše k zakládání tak zvaných pořadatelských sborů Národního souručenství. Jejich úkolem - na oko - byla pořadatelská služba při projevech N.S. v Praze i na venkově, ve skutečnosti však byly myšleny jako buňky budoucího aktivního odporu proti okupantům.

Stránku odbornou, zejména výcvik, opatřování zbraní atd., měl na starosti generál Bílý a Neumann, stránka organisační svěřena byla důvěrníku Národního souručenství Václavu Machovi. Než by se přistoupilo k zjevnému revolučnímu odporu proti Němcům, měly tyto pořadatelské sbory obstarávati důvěrnou službu zpravodajskou v oboru vojenském i hospodářském a všemožně působiti k zneškodnění zrádcovských skupin, zejména Vlajky, jež v té době ve službách Němců ohrožovaly jednotu národa. Jejich organisace byla proto do značné míry tajná a spočívala na systému desítkářů stojících v čele desetičlenných skupin. Pro větší oblasti jako vedoucí určeni byli jednotlivci naprosto spolehliví, při tom rozvážní a stateční. Byli proto předem velmi svědomitě ověřováni, zejména dotazy u příslušníků býv. politických stran, jichž členy nebyli, zpravidla tedy u svých odpůrců.

Ve středních Čechách, zvláště pro oblast benešovsko-vlašimskou postaven byl v čelo mlynář Josef O l t z Radošovic u Vlašimi. Ten vešel ihned ve styk, prostřednictvím Macha s generálem Bílým a myslím i Neumannem a jich vojenskými spolupracovníky /domnívám se, že byl mezi nimi štáb.kap. dělostřel.Kratochvíl/.

Na základě daných mu pokynů pak O l t v přidělené oblasti intensivně, na oko pořadatelsky, skrytě však odbojově, pracoval. Zastavil tam téměř úplně náctup Vlajky i fašistů a podával, z tohoto zemědělsky i průmyslově /továrny ve Vlašimi/ významného kraje, důležité zprávy. Tyto byly pak sdělovány gen. Eliášovi a spolupracovníky tohoto do zahraničí.

Úspěšnou činností upozornil O l t na sebe tou měrou, že byl pověřován různými úkoly i momo vlastní oblast své působnosti. Stalo se to zvláště tam, kde záleželo na tom, aby určité akce, jako znemožnění činnosti Vlajky a fašistů prostředky násilnými - což vzhledem k taktice těchto bývalo někdy nutné - provedeno bylo činiteli v tom, kterém místě osobně neznámými. Tak spouorganisoval zájezd tajné pořadatelské skupiny do Brna, která tam za velkého nebezpečí pro sebe zlikvidovala fašistický sekretariát vedený známým hoteliérem Válou, oddaným to služebníkem Němců a těmito všemožně podporovaným. Vála sám byl touto akcí tak postrašen, že ve své zrádcovské činnosti značně povolil a na konec od ní vůbec upustil.

Přes veškeru opatrnost vedoucích činovníků, Němci aspoň z části působnost pořadatelských sborů poznali a proto je co nejpřísněji zakázali a hrozili Národnímu souručenství v případě sebemenšího porušení tohoto zákazu, okamžitým rozpuštěním a jich členům stíháním pro velezradu. Generál Neumann odejel mezi tím do ciziny, generál Bílý a organisační referent pořadatelských sborů Václav Mach, byli lrátce na to zatčeni a při druhé persekuční vlně za stanného práva na podzim 1941 popraveni.

Třebas tedy risiko jakékoliv odbojové práce tím velice stouplo, nevzdal se jí O l t úplně nikdy, naopak, jeho zpravodajská činnost v té době značně stoupla a dála se tehdy mým prostřednictvím směrem k odbojové skupině, jíž stál v čele býv. ministr spravedlnosti Dr. Ivan Dérer.

Jiří Nebeský

JOSEF NEBESKÝ
Nadsel. Syndikátu obecného vol. zastavení
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXX

II.

Vedle toho nutno oceniti to, že O l t při každé příležitosti povzbuzoval národní vědomí, vybízel - věře neochvejně v konečné vítězství spojenců a konečné osvobození Ceskoslovenska zahraniční naší vládou - k sabotáži, zejména v úseku zemědělském a sám této velmi účinně se zúčastnil. Při jeho vlivu v celém kraji na zemědělce a oblibě u největší části dělnictva průmyslového, byla to činnost stejně záslužná, jako pro něho nebezpečná.

Josef Nebeský

Josef Nebeský,
býv. vedoucí Národního souručenství,
Praha XII., Ruská třída č. 67.

8. Umlčíme agrární reakci, Naše pravda 8. 9. 1945, očerňování Josefa Olta

Družstevnictví na Vlašimsku.

Dne 16. září budou družstevníci vlašimského okresu manifestovati za mezinárodní družstevní solidaritu a za splnění programu československé vlády. Družstevníci Vlašimska jistě dokáží, že jsou hodni tradice svých předků, družstevních průkopníků z řad drobných pracujících lidí v živnostech i v zemědělství. Družstevní záložny sdružují 5.295 členů, hospodářské družstvo 3.637 členů. Kromě toho zasahuje družstevnictví i do ostatních oborů hospodářských a sociálních. Nejmladším družstvem na okrese jest prodejna Bratrství, které jest největším spotřebním družstvem v republice. Stavební a bytové družstvo zaměstnanců Továrny na střelivo vybudovalo za prvé tři roky své činnosti 40 rodinných dvojdomků a 1 dům obchodní. Přijďte v neděli 16. září mezi nás a staňte se členy naší velké družstevní rodiny, která bude vždy poctivě hájit vaše zájmy hospodářské i sociální, zájmy národa a republiky.

Umlčíme agrární reakci!

S plakátů oznamujících konání mezinárodního družstevního dne ve Vlašimi se dovídáme, že známá veličina agrární strany na vlašimském okrese za předmnichovské republiky, velkomlynář Josef Olt, bývalý všemocný pán Vlašimska a okresního úřadu, má mluviti na tomto projevu mezinárodního družstevního dne. Považujeme vystoupení bývalého zemského poslance agrární strany na tomto projevu za provokaci všeho lidového, demokratického a socialistického hnutí. A krátce, ale velmi jasně prohlašujeme:

„Žádný agrárnický poslanec na tomto projevu před vlašimskými družstevníky, dělníky, socialisty, komunisty a demokraty mluvit nebude!" Vládní program říká: „Vedle přímé účasti na správě a řízení státních a veřejných záležitostí prostřednictvím národních výborů, bude lid míti právo na tvoření dobrovolných organisací různého druhu, politických, odborových, družstevních, kulturních... při tom však nebude připuštěno, aby do těchto organisací pronikli zjevní nebo zamaskovaní nepřátelé lidu." Tento vládní program se bude v okrese vlašimském plnit i kdyby agrárnický poslanec Josef Olt visel za kšandy až na klice okresního úřadu. Do popředí družstevního, zemědělského hnutí přijdou noví lidé s čistou politickou minulostí, kteří jsou pracujícímu lidu zárukou, že tato republika, vybojovaná za tak hrozných obětí, bude republikou lidu. Sledujeme dobře pikle bývalých předáků reakční agrární strany na vlašimském okrese a můžeme jim říci předem, že dělníci socialistické strany a všichni skuteční demokraté, udělají důkladnou čáru přes jejich rozpočty.

Drobné zprávy

Národní výbor města Vlašimi nechal napéci u příležitosti vlašimského posvícení pro přestárlé příslušníky obce koláče a mimoto každému daroval půl kilogramu masa. Do redakce se dostavila paní Slavíková, aby jménem podacovaných veřejně poděkovala národnímu výboru. Také přestárlí ze sociálního domova města Vlašimě (bývalý chudobinec) děkují.

Památce T. G. Masaryka. Kulturní komise MNV pořádá v pátek dne 14. září v sokolovně tryznu za prezidenta osvoboditele. Začátek přesně ve 20 hodin. Reklamace vstupenek u Svazu české mládeže.

Spolek chovatelů holubů ve Vlašimi k uctění památky zemřelého místopředsedy spolku Jos. Kantyše věnoval místo věnce K 500·- ve prospěch sociálně slabých města Vlašimě.

Tělocvičná jednota Sokol ve Vlašimi žádá o zaplacení členských příspěvků letos i za léta nesvobody. Obrací se na přispívající členy stran jejich povinnosti. Zapomíná však jejich práva plynoucího z životní práce pro jednotu, jestliže při pořádání akademie a pod. jich nepozve na čestné místo, kam patří. Podle zaslaných složenek je zřejmé, že jejich seznam má. Má jej jenom na placení?

P. T. lékaři, ordinujte napřed pro Čechy!

Vlašimský železničář, plnící svou občanskou povinnost těžkou prací na ČSD i v neděli a který mimo to pracoval na žních ve Ctiboři a v Libši, čekal půl druhé hodiny v lékařské ordinaci. Tak dlouho trvala důkladná prohlídka nacistky Bureškové. Náš nemocný železničář byl za to prohlédnut v několika minutách s tím, že nemoc simuluje a teprve po delší „diskusi" doporučen do nemocnice.

Zprávy z obcí

Ctiboř. Naši bratříčci ze Ctiboře usazení na Českolipsku vzpomínají a posílají domů srdečné pozdravy. Hospodaří plně na přidělených chalupách a statcích. Němci všude zemědělské práce sabotovali a tak je tam jejich

Naše Pravda I/17 z 8.9.45

Pan

Josef Olt, mlynář,

v Radešovicích.

Sdělujeme Vám, že na schůzi Národního bloku strany Komunistické, Sociálně demokratické a Národně socialistické okresních a místních politických výborů ve Vlašimi bylo usneseno, že Vaše kandidatura do Okr. Národního výboru nebude těmito stranami uznána.

Informace, které Vám byly dány jednotlivými funkcionáři těchto stran nebyly politickými výbory potvrzeny a pokládejte je za neplatné. Představitel Lidové strany ve Vlašimi pan děkan Novák trvá na původní kandidátce na které nejste uveden.

Za okresní a místní výbor strany komunistické:

Za okresní a místní výbor strany soc. demokratické:

Za okresní a místní výbor strany národně socialistické:

Za stranu Lidovou:

Ve Vlašimi 25. června 1945.

Vlašim, dne 7.září 1945.

Tit.
Výkonnému výboru lidové strany
ve V l a š i m i .

P o z v á n í

výkonného výboru vládní strany komunistické, soc.demokratické, nár.socialistické, lidové a závodních rad fy.Sellier a Bellot, Vlašimské strojírny a velkostatku Vlašim, k poradě, která se koná v n e d ě l i dne 9.září t.r. o 9. hod. dopoledne v sále Marxova domu. Na programu je společný postup při volbách delegátů do okresního sboru volitelů a do prozatimního Národního shromáždění. Dále se bude jednati o politických rejdech bývalých funkcionářů agrární strany v okrese vlašimském, které se projevují v Jednotném svazu českých zemědělců a v družstevním hnutí, jako příprava k prosazení agrárnických živlů do shora uvedených voleb, tedy do okresního národního výboru a do prozatimního Národního shromáždění.

Koordinační výbor
socialistických stran:

Současně zasíláme :
Výkonnému výboru strany komunistické
-"- soc.demokratické
-"- nár.socialistické
-"- lidové
závodní radě firmy Sellier a Bellot
-"- Vlašimské strojírny
-"- velkostatku Vlašim.

P ř á t e l é !

Jak je Vám známo budou se konati volby okresních národních výborů a do prozatimního Národního shromáždění. Tyto volby mají mimořádný význam pro zabezpečení státu - jako státu lidově-demokratického. Je samozřejmé, že jenom delegáti skutečně čestní, s neposkvrněnou politickou minulostí, pevného lidového charakteru, kteří se nejen neprovinili v dobách okupace, ale kteří se dovedli i odpoutati od špatností a nedostatků demokracie první republiky, mohou zabezpečiti vybudování lidově demokratického státu. Je proto povinností všech čtyř politických stran, aby v každém místě dbaly na volbu takovýchto delegátů a nepřipustily, aby za volitele byly voleny elementy proskribované a spekulující na návrat starých poměrů. Tyto elementy zejména z řad bývalé agrární strany se jistě pokusí proniknout do okresních národních výborů, případně i dále. Ve vlašimském okrese jsou tyto živly v pohybu. Jejich představitelem je velkomlynář Olt z Bílkovic, který šikovným způsobem využívá důvěřivosti prostých lidí a nerozhodnosti některých zodpovědných funkcionářů vládních stran k tomu, aby se stal opět neomezeným pánem na vlašimském okrese. V jeho snaze jej podporují a s ním spolupracují mnozí úředníci důležitých úřadů, funkcionáři peněžních ústavů a řada jeho bývalých důvěrníků v obcích.

Chtějí-li vládní strany provádět skutečně vládní program, o čemž není pochyby, musí sledovati vývoj těchto poměrů velmi ostražitě a učiniti včasná protiopatření.

2.

Tento informativní dopis Vám zasíláme proto, abyste věděli, co bude předmětem jednání na svolávané námi poradě.

Očekáváme, že se súčastníte této porady s vědomím plné odpovědnosti za vývoj politických poměrů ve vlašimském okrese.

S přátelským pozdravem

za koordinační výbor :

Ve Vlašimi dne 7.září 1945.

9. KNV Praha Zn. IX/2-071.4-16. XI. 51 a odvolání ONV Vlašim Zn. R-X-482-51

OKRESNÍ NÁRODNÍ VÝBOR VE VLAŠIMI
Došlo: 11. IX. 1951
Čís. ..... příl.

Okresnímu národnímu výboru

ve Vlašimi.

Zn. R-X-482-51.

Josef Olt, rolník, Radošovice čp. 41, p. Divišov

podává

odvolání

do nálezu Okresního národního výboru ve Vlašimi ze dne 27.8.1951 zn. R - X - 482-51.

Krajskému národnímu výboru

v Praze.

Výše uvedeným nálezem Okresního národního výboru ve Vlašimi jsem trestán peněžitou pokutou ve výši 120.000.—Kčs. Proti tomuto nálezu podávám odvolání a uvádím :

Klade se mi za vinu, že jsem osil o 0.25 ha pšenice více a osázel o 0.19 ha brambor méně než jsem měl plánováno. Při provádění kontroly ploch jsem nebyl přítomen, poněvadž jsem ležel v té době v Praze nemocnici na smrt nemocen, Rovněž nikdo z mé rodiny při měření ploch nebyl přítomen. Prohlašuji, že jsem neměl v úmyslu nedodržeti předepsané plochy, nýbrž jsem učinil vše co bylo v mých možnostech, abych je dodržel, poněvadž jsem sám při setí a osázení pole odměřoval. Mám pole v jednom honu, z něhož se dělí různé plodiny a ani já ani kontrolní orgán není geometrem aby mohl bez mapy a bez přístroje odměřiti z obloukovitého a nepravidelného kusu přesně vše na ar. Buď jsem se zmátl při měření já nebo kontrolní orgán a znovu prohlašuji, že se tak stalo bez úmyslu.

Pšenici, kterou kuřatům cirka 3-4 kg nalezl kontrolní orgán hozenou, dala moje žena a sice jen jednou přede žněmi, kdy malým kuřatům se něco dáti muselo.

Odmítám tvrzení, že jsem zkrmoval jedlou pšeničnou hladkou mouku. Moje žena řekla o mouce, která byla v pytli, že jest to mouka krmná omylem v rozčilení, ale komise hned tuto mouku označila a vyvozovala důsledky přesto, že nikde nezjistila, že by se tato mouka zkrmovala. Byl to pouhý dohad kontrolních orgánů ničím nepodložený.

Pokud se týče nepřihlášení 1.500 ks cihel nalezených uvádím, že jsem tyto nemohl přihlásiti, poněvadž v době ohlašovací povinnosti, měl je půjčeny Okresní národní výbor ve Vlašimi - stavební správa lomu v Bílkovicích - a odvedl mi je až později.

Tašky 1.000.-ks držím na pravy budov zejména mlýna. Mlýn provozují Středočeské mlýny a tašky musí býti promptně k disposici pro případ, že vichřice vyrazí na střeše díru, aby nebyly poškozeny zásoby ve mlýně.

Kromě toho byl zabaven zjištěný krmný ječmen ve váze 700 kg, který mi byl přidělen na A chov slepic Krajským národním výborem. Ze 30ti slepic tohot chovu měl jsem předpis na dodávce 2.200 ks vajec násadových a 3.100. ks vajec konsumních, ač celá výměra mého hospodářství činí 9,80 ha, z čehož jest pouze 4.20 ha rolí. Tento ječmen jsem ušetřil, poněvadž jsem zkrmoval brambory, jichž jsem měl po předání kontingentu dostatek.

Konečně prohlašuji, že jsem vždy všechny plodiny, mléko, vejce, maso brambory a prostě vše, co mi bylo předepsáno přesně, správně a včas dodal a některé věci zejména maso hovězí a vepřové předal o 100 % až 200 %.

Mimo to můj poměr k dělnictvu byl prokázán zejména v době okupace, o čemž mohu předložiti písemné poděkování 2.000. členů organisace kovopracovníků továren ve Vlašimi. Kromě toho je notoricky známo a každá lidosložka musí potvrditi, že jsem vždy podporoval potřebné lidi bez ohledu na politickou příslušnost a hlavně v době okupace, kdy jsem s riskováním ztráty svobody a ohrožení života podporoval potřebné lidi moukou za cenu 5.--K za 1 kg.

Jsem příslušníkem Svazu bojovníků za svobodu a přál bych si, aby moje činnost, práce pro veřejnost a všechno co jsem pro veřejnost a lid nezištně udělal bylo postaveno jako protiklad třídnímu zaujetí, které vyjadřuje trestní nález a výše vyměřené pokuty.

Po stránce majetkové nemám nic než tu chalupu, poněvadž jsem nikdy z nikoho netěžil. Na stáří jsem stižen po smrtel-

né nemocí těžkou srdeční chorobou a žena je po třech operacích práce nes-chopná.

Prosím, o posouzení všech těchto skutečností a žádám, o zrušení nebo změnu nálezu tak, aby odpovídal míře zavinění.

V Radošovicích dne 11. září 1951.

10. Výměr ONV Vlašim Zn. 654/28-XI-1949

OKRESNÍ NÁRODNÍ VÝBOR VE VLAŠIMI

Zn.:654/28-XI-1949. Dne 28.XI.1949.

Pan
Josef O l t, mlynář,
v Radošovicích čp.41.

V ý m ě r .

Okresní národní výbor ve Vlašimi Vám ukládá, abyste do 3 dnů odevzdal u ONV /mysl.ref./ roční lovecký lístek pro tuzemce č. 2481, jehož platnost jest prodloužena do 31.prosince 1949 ve smyslu § 17 zbroj.patentu.

D ů v o d y :

Vzhledem k tomu, že lovecké lístky podle ustanovení § 33, odst.3 zák.č. 225/47 Sb. nahrazují zbrojní pasy na lovecké zbraně v loveckých lístcích uvedené podle druhu, výrobní firmy nebo značky a ráže, musí býti majitelé resp.držitelé loveckých lístků osobami ve smyslu § 17 zbroj.patentu nezávadnými.

Ježto u Vás není splněn předpoklad nezávadnosti, stanovený § 17 zbroj.patentu z 24.října 1852, č. 223 ř.z., bylo nutno rozhodnouti jak shora uvedeno.

Z tohoto výměru lze se odvolati do 15 dnů, počínaje dnem po doručení ke krajskému národnímu výboru v Praze, podáním u okresního národního výboru ve Vlašimi, odvolání však nemá odkladného účinku.

Zemědělský referent:

11. Znárodnění majetku J. Olta, rodinný archiv

Kladenské mlýny a pekárny, národní podnik, Kladno Josefa Hory 671.

Okresní národní výbor Vlašim
Místní národní výbor Radošovice okr. Vlašim;
Krajský výkupní podnik Praha 2 Václavské nám 43;
KVP výkupní závod Vlašim;
Jednotné zemědělské družstvo Radošovice
manželé Josef a Anna Oltovi Radošovice okr. Vlašim.

Z pověření ministerstva potravinářského průmyslu svoláváme na den 9. listopadu 1959 v 9 hodin

m í s t n í š e t ř e n í

za účelem stanovení rozsahu znárodnění mlýna v Radošovicích, jehož dosavadními vlastníky jsou manželé Josef a Anna Oltovi.

Schůzka účastníků je ve znárodňovaném mlýně.

Žádáme, abyste k jednání vyslali zmocněného a informovaného zástupce.

Kladno dne 30. října 1959.

P.S.
Současně používáme této příležitosti k tomu, abychom se omluvili za to, že v důsledku závady v dopravě nemohli jsme se dostavit k tomuto šetření které jsme svolali již na den 27.10.1959 takže toto šetření se pro překážky u nás vzniklé nekonalo.

Kladenské mlýny a pekárny
závod Oš Čerčany na vědomí.

Kladenské mlýny a pekárny n. p.
podnikové ředitelství
Kladno, ul. J. Hory 671

Z á p i s

pořízený dne 31.12.1950 v kanceláři pana Josefa Olta, majitele pily v Radošovicích čp. 41, za přítomnosti pana Josefa Olta a Antonína Nejného, který byl jmenován národním správcem výměrem z 15.12.1950 MNV v Radošovicích.

P ř e d m ě t e m

tohoto zápisu jest převedení pilařské živnosti p. Josefa Olta do národní správy, kterou byl pověřen shora uvedeným výměrem s. Nejný Antonín, úředník Zbrojovky Vlašim, bytem Vlašim čp. 814.

U j e d n á n í:

Byl sjednán výkon národní správy dnem 1.1.1951 a počáteční zahajovací práce rozvrženy následovně:

Ku dni 1.1.1951 byla provedena inventura předmětné živnosti a zjištěno, že dosavadní firma J.Olt, pila v Radošovicích prováděla po celý rok 1950 pouze pořez kulatiny pro národní podnik Zbrojovku Vlašim toliko ve mzdě a zjištěno na místě samém, že nevlastní ani kulatinu ani hotové řezivo. Z dalšího majetku byl pořízen soupis nemovitostí a zařízení sloužící k provozování pilařské živnosti, tento vyhodnocen s přihlédnutím k době pořízení a jeho životnosti. Soupis tohoto majetku, který bude výlučně sloužiti k provozování jmenované živnosti jest k tomuto zápisu přiložen.

Dále bylo zjištěno podle výpisu O S A Z ve Vlašimi, že p. Josef Olt má zřízen u tohoto peněž. ústavu běžný účet č. 2.626, který však slouží pro společnou jeho činnost t.j. pila, mlýn a hospodářství. Na tomto běžném účtě jest vykázán zůstatek k 31.12.t.r. v částce Kčs 4.180,30.

Bylo dojednáno, že národní správa ujímá se své činnosti počínaje dnem 1.1.1951 nadále a že nepřejímá tento společný osobní účet p. Josefa Olta a ponechává jej jmenovanému k likvidaci hospodářského roku 1950. Vyhražuje si však spolupracovati na bilanční uzávěrce v roce 1950 a na sestavení daňového přiznání za tento rok na podkladě vedených knih a zápisů.

Dnem 1.1.1951 bude provedena národním správcem změna názvu firmy v obch. rejstříku. K témuž dni bude otevřen provozní účet u lidového peněžnictví "Okresní záložna a spořitelna ve Vlašimi" a to jen pro živnost pilařskou, spadající pod národní správu.

Národní správce převezme veškeré zaměstnance této pily za dosavadních platových podmínek a tyto upraví v budoucnosti ve smyslu platných mzdových vyhlášek.

V závěru byl p. Josef Olt seznámen s dekretem č.5/1945 sb a poučen o postupu ve smyslu daných nařízení o provádění pilařské živnosti a že bude respektovati všech vyhlášek a opatření, vydaných ministerstvem průmyslu a jednati vždy tak, aby jak výroba, tak i správa byly prováděny co nejhospodárněji.

Na důkaz tohoto ujednání vlastoruční podpisy obou stran.

V Radošovicích, dne 31.12.1950.

16. Seznam použitých pramenů, literatury a dalších zdrojů

1. Viz. Dokumenty z rodinného archivu uvedené v příloze
2. Použitá literatura:
   Hlavačka, Milan, Dějepis 3 pro gymnázia a střední školy, SPN, Praha 2006
   Olivová-Kvaček, Dějiny Československa od roku 1918 do roku 1945, SPN Praha 1967
   Adresář republiky Československé pro průmysl, živnosti, obchod a zemědělství, sestavila a vydala firma Rudolf Mosse, Praha 1932
3. Veřejné zdroje

https://cs.wikipedia.org/wiki/Prvn%C3%AD_sv%C4%9Btov%C3%A1_v%C3%A1lka

http://www.vyslouzilci.cz/ir102.html

http://www.vhu.cz/exhibit/generalni-stavka-14-rijna-1918/

https://www.chopos.cz/bilkovice-informace-o-obci/bilkovice-historie.html

https://www.cdk.cz/ceskoslovenska-ekonomika-v-letech-1918-1938

https://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Politick%C3%A9_strany_za_prvn%C3%AD_republiky

https://www.czso.cz/csu/czso/de0036d131

https://www.ustrcr.cz/uvod/citanka-kolektivizace/represe-diskriminace/selske-jizdy/

https://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C5%AFmysl_v_%C4%8Cesku#Prvn%C3%AD_republika_a_druh%C3%A1_sv%C4%9Btov%C3%A1_v%C3%A1lka

https://www.sellier-bellot.cz/spolecnost/

https://cs.wikipedia.org/wiki/An%C5%A1lus

https://info.unob.cz/Stranky/2018/05/20180517.aspx

https://cs.wikipedia.org/wiki/Mnichovsk%C3%A1_dohoda

https://www.myjsmetonevzdali.cz/temata/konec-ceskoslovenska-a-druha-svetova-valka/mnichov-a-druha-republika/

https://cs.wikipedia.org/wiki/Ma%C4%8Farsk%C3%A1_okupace_Podkarpatsk%C3%A9_Rusi

https://www.ustrcr.cz/uvod/doba-nesvobody-1938-1945/tri-osudove-breznove-dny-14-16-brezen-1939/

http://blogmincovny.cz/odboj-v-protektoratu-cechy-a-morava/

https://www.mesto-vlasim.cz/kultura/vlasimsko-jako-strategicka-oblast-za-protektora

https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C5%99et%C3%AD_%C4%8Ceskoslovensk%C3%A1_republika